РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на здравеопазването
РЕГИОНАЛНА ЗДРАВНА ИНСПЕКЦИЯ-СМОЛЯН

Годишен отчет

на

Регионална здравна инспекция - Смолян

Изготвил:
д-р Мими Кубатева

2024г.

Регионалната здравна инспекция – Смолян осъществява държавната здравна политика на територията на Смолянска област. Инспекцията е юридическо лице на бюджетна издръжка – второстепенен разпоредител с бюджет към министъра на здравеопазването.

Стратегическата цел на дейността на инспекцията е укрепване на капацитета на общественото здраве в областта чрез:

- *Организиране и ефективно осъществяване на държавната здравна политика на територията на Смолянска област;*
- *Превръщане на профилактиката в задължителен елемент на всички нива;*
- *Повишаване ефективността на държавния здравен контрол и достигане високо ниво на съответствие с националните и европейските изисквания на обектите с обществено предназначение, продуктите, стоките и дейностите със значение за здравето на човека, и факторите на жизнената среда;*
- *Подобряване здравето на населението и повишаване качеството на живот чрез намаляване на преждевременната смъртност, заболяемостта и последствията за здравето от основните хронични незаразни болести, свързани с рисковите фактори – тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, нездравословен модел на хранене и ниска физическа активност;*
- *Ограничаване заболяемостта и смъртността от инфекциозни заболявания чрез усъвършенстване и подобряване ефективността на епидемиологичния надзор, профилактиката и контрола на заразните болести;*
- *Повишаване качеството на медицинското обслужване на населението.*

През 2024 г. дейността на РЗИ-Смолян е осъществявана в съответствие със законовите и подзаконови актове на държавната администрация и здравеопазването.

Характерните специфики на област Смолян свързани с географското разположение, климатични особености, незадоволителната инфраструктура, по-слабо социално икономическо развитие и неблагоприятни здравно-демографски показатели утежняват условията на живот и работа.

В административно отношение областта обхваща 10 общини, от които най-голяма е община Смолян с население 32 341 жители, а най–малка е община Борино – 2 435 жители. **Населението на областта към 31.12.20223 г. е 92 107**, с 1247 по-малко от предходната година. За петгодишен период от 2020г. до 2024г. населението на областта е намаляло с 9 780. Запазва се негативната характеристика на демографската процеси в областта: Продължава да намалява общата численост на населението, но със забавен темп. От десетте общини само община Борино има увеличение с 0,4%. Обезлюдяването е по-ускорено в селата. Заедно със застаряването изпреварват значително тези в страната.

Незначителни са промените в съотношението на живеещите в градовете - 57,3% и в селата - 42,65%, както и по полов признак: мъжете са 47,8%, а жените 52,2% и следва националната характеристика ж/м – 48,1%./ 51,9%. Децата са равномерно разпределени - село/град.

Във възрастовата структура на населението относителният дял на **децата от 0-17 е 13,3%, на групата 18-59 г. е 48,4% и над 60г.-38,3%.** Регистрира се приблизително запазване на делът на децата и плавно нарастване на този на хората над 60г., за сметка на тези от 18 до 59г.

Механичният прираст на населението в областта е -147 д., с 336 подобрен, в резултат на 1637 заселили и 1784 изселили се лица.

Слабо развитата икономика на областта, свит трудов пазар, ниски доходи рефлектират в засилен емигрантски поток - респективно осезателно намаляване на населението.

Раждаемост

Коефициентът на **раждаемост за 2023г. е 5,1‰ и остава непроменен спрямо 2022г., както и най – нисък в страната /8,9**‰ / и е трайно под средната раждаемост от години. За периода 2011-2020г. варира между 7‰ /2016 г./ и 6,1‰ /2020 г./. Миграцията на младото население води до повече раждания в градовете. Най- висока раждаемост е в община община Борино- 7‰ и гр. Рудозем – 7,5‰, а най-ниска в община Баните- 1,9‰. В община Смолян е 5‰. *Броят на живородените деца за 2023 г. е 471, а за 2022 г. – 482.*

Тревожен факт е, че броят на населените места, в които няма нито едно раждане е 60% от всичките селища на областта.

Смолянска област не прави изключение от общата тенденция за намаляване на раждаемостта в страната. Причините за това са комплексни - възрастовата структура на населението на областта, прогресивното намаляване на населението в детеродна възраст, по-ниската материална осигуреност, психологическата нагласа на хората и др.

Продължава увеличаването на броя аборти с 6,8% за годината. Спонтанните аборти са с най-голям отн. дял - 63,1% и бележа ръст от 7,2 %, докато абортите по желание са намалели с 4,6% и са 7,6% от общия брой, при 58,2 за страната.

Обща смъртност

През 2023 г. **смъртността е 17‰ и е с 2,7 пункта по –ниска от 2022г.** и по-висока спрямо общата смъртност за Република България – 15,7‰. Показателят върви в посока към нивото преди пандемията от Ковид -19 - 15,9‰, при непроменени други обстоятелства /продължаващото застаряване на населението, ниво на медицинска помощ в качествено и количествено отношение/.С по-ниска обща смъртност от нас са 10 области и София – град 11,4.‰.

По общини смъртността е в диапазона от 28,6‰-11,8‰. Най-висока е в община Баните - 28,6 ‰, което се обуславя от големия относителен дял на възрастното население. Следват Неделино с 19,1‰ , Чепеларе - 18,5‰. С най-ниска смъртност е в община Рудозем - 11,8 ‰.

Преждевременна смъртност/ починали до навършване на 64г. /е **19,9% и** е завишена с 1,5% спрямо 2022 г. За страната е 20,1%.

Сред причините за смърт има разместване след епидемията от Ковид-19. Най-висок дял заемат **болестите на органите на кръвообръщението - 63,8% /** при 59,5% за 2022г и 54,2% през 21г. /. Водещи нозологии при умиранията от БОК са исхемичната болест на сърцето (ИБС) и мозъчно-съдовата болест (МСБ).

Второ място заемат **новообразования, с отн. дял 18,4%** при 15,7% за 2022г. **и** 12,6% за 2021г.

Третото място е на болестите на храносмилателната система **с отн. дял 4,5%** с 2,5 пункта повече от тези 2021г.

Колебанията в относителният дял на заболяванията от останалите класове болести са незначителни и запазват досегашната характеристика.

Върху нивото на общата смъртност оказва влияние общото застаряване на населението в областта, развилата се ковид епидемия и високият дял на социално-значими заболявания /сърдечно-съдови и злокачествени/.

Детска смъртност

Показателят е много чувствителен, тъй като се изчислява върху много малки стойности и незначителните колебания в тях водят до значителни крайни резултати. От 2012 г. същият е в рамките на 1,5‰/ 2018 г./ до 6,5‰/2013 г./ и под средния за страната.

През 2023г. **коефициентът на детска смъртност е 4,2‰ при 2,1‰ за 2022г. и** 6,8‰, за 2021 г., при средно за страната -4,9**‰.**

Област Смолян е на четвърто място по ниска детска смъртност.

Естествен прираст

Трайна е тенденцията за увеличаване в отрицателна посока, с бързи темпове**. През 2023** г. естественият прираст е минус 11,9**‰** *при* **минус 14,6‰** за 2022г. ;16,8‰ за 2021;14,4‰ за 2020 г. **За страната** естественият прираст **е минус 6,8** ‰ и минус **2,9‰ в ЕС, за 2022 г.** Област Смолян заема 22 място в низходящ ред. След нея са Видин, Монтана, Габрово , Кюстендил, Перник, Русе. Продължава начело на класацията с най-лош естествен прираст да е община Баните с минус26,9‰ , следвана от община Борино с минус 8,2 ‰.

Показателят е следствие на по-ниска раждаемост в селата, по-силно застъпено застаряване на населението и по-високата заболеваемост на фона на по-лоша инфраструктура - условия на труд и жизнен стандарт.

Болестност и заболяемост

Болестността, измерена чрез регистрираните случаи на заболяванията по обръщаемост на населението за здравна помощ към звената за извънболнична помощ и заболеваемостта /новооткритите случаи/, дава представа за честотата и структурата на заболяванията, по повод на които населението активно търси здравна помощ.

През 2023г. **болестността е 3 756‰ при 2 990,50 ‰ за 2022г.**За трета поредна година се регистрира ръст в показателя, свързано с преминаване на епидемията от Ковид-19 и възстановяване обръщаемостта към ЛЗ.

В структурата на болестността няма промяна. Отново на първо място по честота са **болестите на сърдечно-съдовата система - с относителен дял 25,67%, при 26,4%за 2022г.**

На второ място са **болестите на дихателната система с** непроменен относителен дял от 13,9%. На трето място са **болестите на опорно-двигателна система с** 13 % от общата болестност и с **ръст от 60%** спрямо 2022 г. Налице е покачване на темпът на нарастване на болестите на ОДА. Вероятна причина е некоректно отчитане на случаите , свързано с множащите се ЛЗ за ИБП по Физикална и рехабилитационна медицина и наличието на три СБР в областта с национално значение.

Болестите от клас IV – ендокринни и на обмяната, клас VII – на окото и придатъците му, клас XIV- болести на пикочо-половата система с честота над 200 ‰ и отн. дял под 7% и също се увеличават, но в по-малка степен.

Ускореният темп на нарастване на болестността е в резултат на Застаряване на населението; Полиморбидност на едно лице; Подобряване на достъпа до медицинска помощ чрез откриване на втори адреси на ЛЗИБП, създаване на нови МЦ; Подобряване на диагностичните възможности за откриване на болестите , чрез въвеждане на по-модерни технологии и инвазивни методи; Въвеждане на дигитална регистрация на болните.

Заболяемостта през 2023г. започва изкачване с 16,7% /17 159/ случая/ спрямо 2022г. и 0,3% спрямо 2021 г. Интензитетът на заболеваемостта също и е нараснал с 26% спрямо 2022г. /1289,8 ‰ д.н./, и с 8,7% спрямо 2021г.

Структурата на заболеваемостта запазва характеристиката си, относителния дял и честотата на 1000 д.н.

Водещи са Болестите на дихателна система- клас X **-306,7‰**, със запазващ се **относителен дял 23,7 %.**

Продължава високият темп на нарастване броя на новорегистрираните болни със заболявания на костно-мускулната система и съединителната тъкан – кл. XIII по МКБ при -110,5‰ – отн. дял 10,1%

Заболеваемостта от клас IX - болести на органите на кръвообръщението се нарежда на трето място -102,7‰ , без съществена динамика през тригодишния период. Следвани са от клас XIV – пикочо-полова система с честота 91,1‰.

Регистрираното покачване на коефициента на общата заболеваемост на децата до 17 год. продължава и през 2023 г. с **честотата 2027,4‰,** което е 17% повече от 2022 г. Не се наблюдава динамика в структурата на детската заболеваемост по класове болести.

Водещи са **болести на дихателната система- 1061‰** с 14% повече спрямо 2022 и отн. дял 52%.

Заболяемостта през 2022г. е 1 018,30 ‰ в ЛЗИБМП, при 1185,3%o за 2021г. и 989,5%o за 2020 г. Най-висока заболеваемост се регистрира в клас X Болести на дихателна система – 268‰ и отн. дял 24% при 278,9‰ – 23,1% за 2021 г. Продължава да расте заболеваемостта на болестите на костно-мускулната система, клас XIII - 110,5‰ – отн. дял 10,1% при 84,1‰ отн. дял 7,1%. Следват последователно заболеваемостта на органите на кръвообращението -клас IX 98,7‰, клас XIV – пикочо-полова система с честота 84,8‰, които са с малки колебания спрямо предходните периоди.

Коефициентът на **хоспитализираната заболеваемост за 2023г. е 1997,4‰,** при 1989**‰** спрямо 2022 г. Преобладаване на болнични структури с първо ниво на компетентност и разширяване на възможностите за ВСД в ЛЗИБП е предпоставка намаляване на хоспитализираната заболеваемост и подобряване на икономическата ефективност на здравеопазването. При регистрирано намаляване на населението нивото на хоспитализации показва незадоволителна ефективност на доболничната медицинска помощ, лошо прецизиране на индикациите за хоспитализация в резултат на действащата система на финансиране на болничната помощ.

Наблюдава се промяна в съотношението между причините за хоспитализация по МКБ 10.

- Индексът на хоспитализираната заболеваемост продължава да се води от болестите на клас IX – заболявания на органите на кръвообращението на ниво 384,7‰ с отн. дял 19,3%. На второ място -Болести на дихателната система с честота 294‰ и отн. дял 14,7%, което е с 33% - 73‰ повече спрямо 2022 г. На трето място отново са болестите на костно-мускулната система и съединителната тъкан с 202‰ и отн. дял 10% , което е 1,7% покачване спрямо 2022 г. и 36% спрямо 2021 г. Хоспитализациите по повод на заболявания на ендокринната система са на пето място след тези на храносмилателната и на пикочо-половата система, което е в резултат вероятно на добрата осигуреност в областта със специалисти по ендокринология и болести на обмяната в извънболничната помощ. При децата водещи причини за хоспитализация са заболяванията на дихателната и пикочо-половата системи. – дихателната система, пикочо-полово система.

Заключение:

Задълбочава се демографската криза в областта, обусловена от фактори, свързани със здравеопазната система и от социално-икономическата обстановка в региона и страната. Налице е по-бързо влошаване на негативните тенденции в сравнение с тези в национален план. Със застаряване на населението нараства броят на хроничните заболявания характерни за тях, по- труден е достъпът до медицинска помощ, по-често е потърсена късно. Това се отразява утежняващо върху потребностите от медицинска помощ и лекарствоснабдяването. Увеличаването продължителността на живота налага все повече предлагане на рехабилитация, продължително лечение и палиативни грижи, които към момента са непривлекателни за лечебните заведения. Възрастните самотни хора в малките, отдалечени, а нерядко и труднодостъпни селища в областта остават неравнопоставени по отношение достъпа до медицинска помощ.

Щатна осигуреност и човешки ресурси

Организационната структура на РЗИ–Смолян до ниво дирекция е регламентирана с Устройствения правилник на регионалните здравни инспекции (посл. изм. и доп. ДВ. бр.103 от 6 Декември 2024 г.). С писмо № 16-23-104/23.12.2024 г. на министъра на здравеопазването е одобрена нова структура на РЗИ-Смолян в съответствие с новите промените в Устройствения правилник и общата щатна численост на персонала е намалена с една щ. дл., остават **61** щатни бройки, структурирани в **4** дирекции - **1** обща администрация и **3** в специализираната администрация, закритата щатна бройка е на гл. специалист в отдел ДЗК, Д ОЗ. Пълната организационна структура е отразена в длъжностното и поименното разписание. По трудови правоотношения са определени **11щ.дл.** (18,03%) , а по служебни правоотношения – **50 щ.дл.** (81,97%). Функциите на различните структурни звена са разписани в Устройствения правилник и във функционалните характеристики на звената.

На фигурата по-долу е показана организационната структура на РЗИ-Смолян.

Към 31.12.2024 г. заети са **56** щата, а незаетите длъжности в инспекцията са **5** - зам. директор – 1 щ. бр.; в **Д ОЗ** - директор на дирекция ОЗ – 1 щ. бр., гл. специалист в отдел **ПБПЗ** – 1 щ. бр.; в **Д НЗБ** – гл. инспектор в отдел ПЕК - 1 щ. бр., началник на отдел в отдел МИ – 1 щ. бр. Незаетите длъжности представляват **8,20 %** от щата.

Към 31.12.2024 г. като държавна администрация инспекцията разполага с:

- **11** броя *ръководни* длъжности, от които са заети **8** броя (72,73 %);
- **41** броя *експертни* длъжности с контролни или аналитични функции, от които заети 40 броя (97,56 %);
- **4** броя *експертни длъжности със спомагателни функции*, заети на **3** бр. (75.00 %);
- **5** броя *технически длъжности*, заети на 100.00 %;

Проведени са **4 конкурсни процедури** по Закона за държавния служител за:

- главен инспектор - отдел ПЕК, Д НЗБ
- инспектор – 1 и гл. експерт - 1 в отдел ДЗК, Д ОЗ;
- старши експерт в отдел ПБПЗ, Д ОЗ

От тях **3** са завършили с *назначение* (инспектор и гл. експерт в отдел ДЗК, Д ОЗ; ст. експерт в отдел ПБПЗ, Д ОЗ); **1** прекратен поради липса на допуснати кандидати до конкурс.

От стартиралите през 2023 г. пет конкурсни процедури, са приключили с назначение през 2024 г., пет: инспектор в отдел ПЕК, мл. експерт в отдел МИ, директор на дирекция НЗБ, инспектор в отдел ДЗК, Д ОЗ и инспектор в отдел ПЕК, Д НЗБ.

Прекратени са 2 правоотношения по ЗДСл и 3 трудови по КТ. Назначени са съответно: 9 служители по ЗДСл и 1 по КТ. Динамиката е в резултат на 3-ма освободени поради навършен стаж и възраст, 1 назначение на постоянно работно място след проведен конкурс и 1 лице е преосвидетелствано без право на работа.

Разпределението на щатните длъжности по категории персонал са посочени в таблицата.

Категория	Към 31.12.2021 г.		Към 31.12.2022 г.		Към 31.12.2023 г.		Към 31.12.2024 г.	
	бр.	**%**	**бр.**	**%**	**бр.**	**%**	**бр.**	**%**
ЩАТ	**62**		**62**		**62**		**61**	
ЗАЕТИ	**52**	**83,87**	**53**	**85,48**	**50**	**80,65**	**56**	**91,80**
Служители по служебно правоотношение								
По щат	**50**	**80,65**	**50**	**80,65**	**50**	**80,65**	**50**	**81,97**
Висш медицински персонал	20	40,00	20	40,00	20	40,00	20	40,00
- магистри	6	12,00	6	12,00	6	12,00	6	12,00
- професионален бакалавър	14	28,00	14	28,00	14	28,00	14	28,00
Висш немедицински персонал	30	60,00	30	60,00	30	60,00	30	60,00
Заети	**41**	**82,00**	**42**	**84,00**	**39**	**78,00**	**47**	**94,00**
Висш медицински персонал	14	34,15	17	40,48	12	30,77	15	31,91
- магистри	4	9,76	5	11,90	5	12,82	6	12,77
- професионален бакалавър	10	24,39	12	28,57	7	17,95	9	19,15
Висш немедицински персонал	27	65,85	25	59,52	27	69,23	32	68,09
Служители по трудово правоотношение	**12**	**19,35**	**12**	**19,35**	**12**	**19,35**	**11**	**18,03**
От тях заети	**11**	**91,67**	**11**	**91,67**	**11**	**91,67**	**9**	**81,82**
- висше мед. образование	1	9,10	1	9,10	1	9,10	1	11,11
- гл. специалисти	5	45,45	5	45,45	5	45,45	3	33,33
- изпълнители	5	45,45	5	45,45	5	45,45	5	55,56

Щатната осигуреност е 91,80 %. Заетостта е:

- 94 % по служебно правоотношение;
- 81,82 % по трудово правоотношение.

Средната възраст на персонала – през 2024 г. е **50,68** години. Броят на заетия персонал до 30 години за поредна година продължава да бъде с най-нисък относителен дял – 3,57%, а този над 51 години е 48,21 %. Броят на работещите между 41 и 50 г. се е увеличил, основно за сметка на този под 40 и над 60 години, а съотношението между работещите над 51 години леко намаля нивото си от предходните две години (2022/2023).

Възрастово разпределение:

до 30 години 2
от 31 до 40 години 11
от 41 до 50 години 16
от 51 до 60 години 15
над 61 години 12

През последната година броят на свободните длъжности е най-малък – 5, в сравнение с предходната година- 12. Независимо от търсенето и явяването на кандидати за работа, тенденцията за недостиг на квалифицирани кадри продължава. Несъответстващото заплащане, съчетано с непрекъснатото увеличение на обема на работа, високите критерии за професионализъм и етика, затрудняват постигането на щатна окомплектованост на инспекцията с необходимите експерти и я прави

непривлекателна за младите хора.

Към 31.12.2024 г. в РЗИ – Смолян с придобито право на пенсия за осигурителен стаж и възраст работят 9 служители по служебно правоотношение и 1 служител по трудово правоотношение. Назначени на 4-часов работен ден – няма, на 6-часов работен ден са 4 служители.

За всички служители са изготвени и съгласувани индивидуалните работни планове, съобразени с основните цели, преките задължения и компетентностите, регламентирани в длъжностните характеристики. В регламентираните срокове са проведени междинните и заключителни срещи. Оценени са 51 служителя, 2-ма от които при освобождаване от длъжност. Не са оценени 5-ма служители, поради липса на действително отработени най-малко 6 месеца в края на периода на оценяване. Повишени в ранг са 12 служителя след годишно оценяване. Годишните оценки са показател за отговорността и прецизността на служителите при изпълнение на служебните им задължения.

В таблицата по-долу са дадени оценките и процентното им изражение за последните 3 години.

Оценка	**2022**		**2023**		**2024**	
Изключително изпълнение	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Изпълнението надвишава изискванията	**39**	**78,00 %**	**19**	**39,58 %**	**38**	**74,51 %**
Изпълнението напълно отговаря на изискванията	**11**	**22,00 %**	**28**	**58,33 %**	**13**	**25,49 %**
Изпълнението отговаря не напълно на изискванията	**0**	**0**	**1**	**2,08 %**	**0**	**0**

Всички служители са подали в срок декларации по чл. 49, ал.1, т.1 и т.3 от ЗПК, като същите са обявени на интернет страницата на инспекцията, при спазване разпоредбите на Закона за защита на личните данни. На сайта са публикувани регистъра на декларациите по чл. 49, ал.1, т.2 и т.4. Направена е проверка от комисия определена със заповед на директора и не са установени нарушения, като това е удостоверено с доклади до директора на инспекцията. Подадени 63 декларации по чл.49, ал.1, т.1 и т.2 от ЗПК. От тях 10 за несъвместимост, 10 от новоназначени служители за имущество и интереси и 43 ежегодни.

Утвърдени са нови Вътрешни правила за управление и развитие на човешките ресурси.

КВАЛИФИКАЦИЯ НА КАДРИТЕ

През отчетния период квалификацията на служителите се провеждаше в съответствие с утвърдените Вътрешни правила за условията и реда за управление на човешките ресурси в РЗИ – Смолян, планираните цели, индивидуалните потребности и настъпилите промени в законодателството. В началото на 2024 г., за повишаване квалификацията на кадрите, се изготви и утвърди от директора, план за обучение на служителите от РЗИ-Смолян. Осигурени са възможности за развиване на необходимите знания и умения на служителите, чрез подходящи програми и обучения, допринасящи за постигане целите на администрацията ни, подобряване работата на структурните звена и за професионалното развитие на служителите, организирани от Института по публична администрация (ИПА). За поддържане нивото на умения и знания на служителите, както и за надграждане на нови такива, бяха планирани

обучителни дейности и във външни институции. Проведено е задължително обучение на всички новоназначени държавни служители, съгласно чл. 35б от Закона за държавния служител.

И през 2024 г. се наблюдава продължаване на тенденцията за значителен ръст на проведените обучения - 46 служители по 44 теми. Посетени са 29 външни специализирани обучения, семинари и национални конференции от 22 служители. Проведени са и значителен брой онлайн обучения на 47 служителя по 14 теми. За 2024 година са посетени 17 външни специализирани обучения от 19 служители.

БЮДЖЕТ И ФИНАНСОВО УПРАВЛЕНИЕ

През 2024 г. РЗИ-Смолян изпълнява програмен и ориентиран към резултатите бюджет, като извършените дейности се отчитат по политики и програми. Финансовата година приключи без неразплатени задължения към доставчици на стоки и услуги и персонал, с изключение на разходи дошли след по-ранното затваряне на бюджета декември месец. Осигурени са всички планови и извънпланови дейности и цели през годината. Целесъобразно, икономично и прозрачно са разходвани бюджетните средства при стриктно спазване на бюджетната дисциплина и указанията на МЗ и МФ.

Финансовите ресурси са използвани за постигане на поставените цели за 2024 г., и в дългосрочен план. Крайният бюджет финансиран от МЗ е в размер на **2 468 415** лв., с 454 880 лв. или (**18,57**%) повече от бюджета за 2023 г.

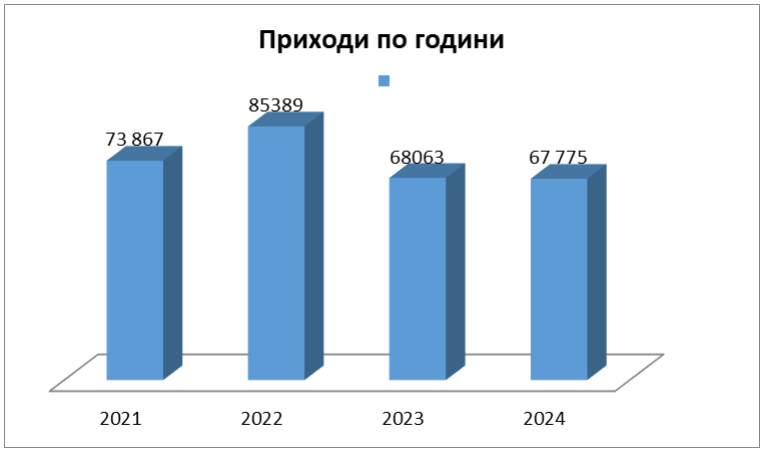
1. Приходи.

Приходната част на бюджета на РЗИ – Смолян е формирана от:

- такси за извършени услуги на физически и юридически лица;
- административни глоби и санкции по наказателни постановления;
- приходи от наеми;
- приходи от продажба на услуги, стоки и продукция.

Реализираните приходи до 31.12.2024 г., са както следва:

Вид приходи	**План 2023**	**Отчет 31.12.2023**	**Отчет 31.12.2024**	**% изпълнение на плана**
Общо	**85 000**	**68063**	**67 775**	**79,74**
- държавни такси	50 000	50409	56 051	**112,10**
- глоби	35 000	16042	11 134	**31,81**
Наеми		1308	501	
Приходи от продажба на услуги, стоки и продукция	0	0	0	
Други неданъчни приходи	0	253	128	
Получени застрахователни обезщетения за ДМА	**0**	**51**	0	
Внесен данък в/у приходите			-39	

Показаните на таблицата приходи през последните години, показват тенденция на задържане на нивата на тези от държавни такси, без 2022 г., когато са по-високи заради продажбата на медицинското оборудване на ОПЛ.

За втора поредна година се отчита преизпълнение на плана на държавните такси, като съществен принос за това имат приходите от ЛИ, във връзка с извършения мониторинг от общините върху стопанисваните от тях вододайни зони.

Приходите от продажба на стоки и услуги по звена, са:

Звено	Приходи за 2023 г.	Приходи за 2024 г.	Разлика спрямо предходен период
ДЗК	**6255**	**6801**	**546**
ЛИ	**23751**	**27307**	**3556**
НЗБ	**430**	**430**	**0**
МИ	**13731**	**15615**	**1884**
ПБПЗ	**2466**	**2700**	**234**
МД	3776	3198	**-578**
ОБЩО	**50409**	**56 051**	**5642**

2. Разходи

Утвърдените от МЗ приходи са 85 000 лв. и разходи - 2 069 500 лв. в т.ч. за:

- заплати, допълнителни възнаграждения и осигуровки – 1 885 600 лв.
- издръжка - 179 900 лв.
- данъци и такси - 4 000 лв.

С корекционна заповед № РД-03-53/20.05.2024 г. на Министъра на здравеопазването са увеличени със 195 051 лв. разходите за персонал, считано от 01.01.2024 г., по ПМС №79 от 03.04.2024 г. за преодоляване на диспропорциите във възнагражденията на персонала, а по ПМС № 17 от 22.05.2024 г. и заповед № РД-01-606/21.08.2024 г. на МЗ е извършена корекция по бюджета с 1000 лв. за отпускане на средства за консумативи за лабораторна диагностика на коклюш.

Със заповеди на министъра на МЗ са отпуснати капиталови разходи в размер на **52 385** лв. финансиращи инвестиционни проекти на инспекцията - за ремонт на част от сутерена в сградата на РЗИ - Смолян и обособяване на офиси за служителите на РКМЕ в размер на 42 000 лв., закупуване на настолен РН-метър (4 757 лв.) и автоклав/стерилизатор (5 628 лв.); увеличени са разходите за електронно управление с **4 224** лв. за обновяване на деловодната програма.

На основание чл. 112, ал. 2 от Закона за публичните финанси са извършени корекции по бюджета в общ размер на **100 710** лв. за изпълнение на дейностите по Национални програми (НП), от тях усвоени са **100 484 лв.**, както следва:

• Национална програма за първична профилактика на маточната шийка 2021-2024 г., приета с Решение №183 на Министерски съвет от 2021 г. – 178 лв.

• Национална програма за подобряване на ваксинопрофилактиката на сезонния грип и пневмококовите инфекции при лица на и над 65 г. 2023-2026 г., приета с РМС 65 от 26.01.2023 г. – 535 лв.

• Национална програма за профилактика на ротавирусните гастроентерити в Република България 2022-2025 г., приета с Решение № 455 на Министерски съвет от 2022 г. – 357 лв.

• Националния план за намаляване на риска от облъчване от радон 2023-2027 г., приета с Решение № 63 на Министерски съвет от 2023 г. – 500 лв.

• Национална програма за превенция и контрол на ХИВ и СПИ в Република България 2021-2025 г., приета с Решение № 594 на Министерски съвет от 2021 г. – 44 800 лв.

• Национална програма за превенция и контрол на вирусните хепатити в Република България 2021-2025 г., приета с решение № 293 на Министерски съвет от 2021 г. – 8 430 лв.

• Национална програма за превенция и контрол на туберколозата в Република България 2021-2025 г., приета с Решение № 551 на Министерски съвет от 2021 г. – 850 лв.

• Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести 2021-2025 г., приета с Решение на № 552/28.07.2021 г. на Министерски съвет – 40 060 лв.

• Национална програма за подобряване на майчиното и детско здраве 2021-2030 г. приета с Решение № 333 на Министерски съвет – 5 000 лв.

Разходите по пера са представени на таблицата:

Вид разход	**План 2024 г.**	**Отчет 31.12.2023**	**% изпълнение**	**Отчет 31.12.2024**	**% изпълнение**
Общо:	**2 468 415**	**1 981 943**	**98,43**	**2 424 183**	**98,21**
Заплати на персонала	**1 646 628**	**1 213 435**	**94,79**	**1 528 928**	**92,85**
по трудови правоотношение	330 000	242 399		304 391	
по служебни правоотношение	1 316 628	971 036		1 224 537	
Други възнаграждения и плащания на персонал	**35 000**	**7 302**	**690,09**	**1 257**	**175,02**
Осигурителни вноски от работодателя	**400 323**	**353 965**	**88,07**	**448 714**	**112,09**
Издръжка	**326 434**	**291 304**	**99,97**	**325 255**	**99,64**
Храна	0	0		180	
Медикаменти	1 000	9 362		12 415	
Облекло и пост. Инвентар	0	0		292	
Материали	30 600	44 061		46 627	
Вода, горива, енергия	73 700	79 614		72 170	
Външни услуги	181 934	131 974		145 158	
Текущ ремонт	19 000	5 248		32 789	
Командировки в страната	10 000	11 648		9 680	
Разходи застраховки	5 000	5 244		5 265	
Други финансови услуги	200	218		179	
Други разходи СБКО	5 000	0		0	
Разходи за договорни санкции и неустойки	0	3 935		500	

Платени данъци, такси и административни санкции	7 645	7 586	100	7 644	99,99
Основен ремонт на ДМА	42 000			42 000	100
Придобиване на ДМА	10 385	14 283	100	10 385	100
Придобиване на НДМА		4068	100	0	

Общите бюджетни разходи на РЗИ – Смолян са в размер на 2 424 183 лева и е 98,21 % от планувaните.

В разходите за заплати, допълнителни възнаграждения и осигурителни вноски са в **2 038 899 лв.** или **97,93** % изпълнение и включват изплатените:

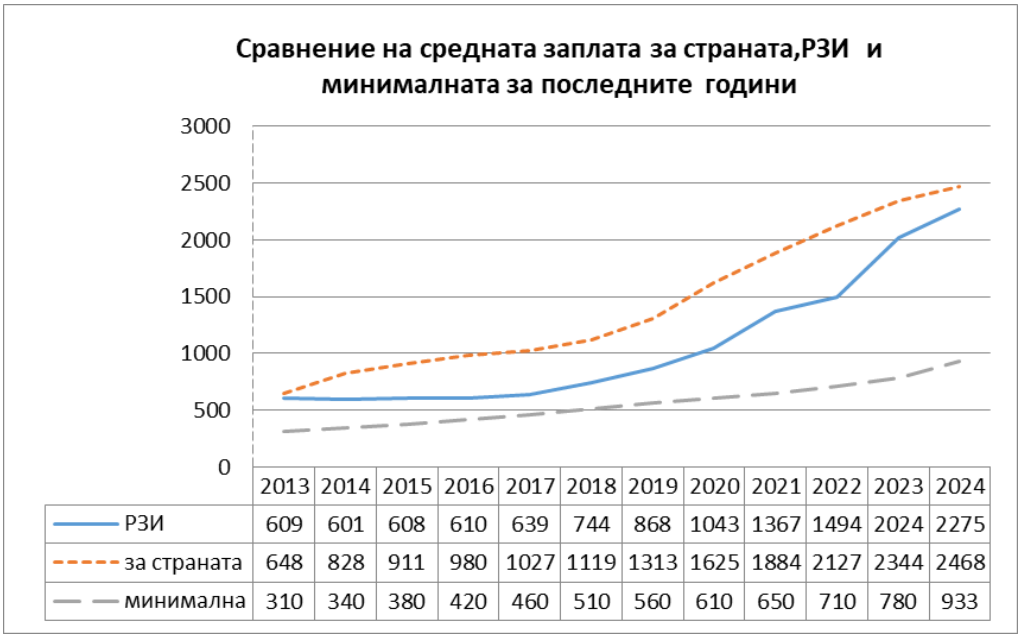
- средства за допълнително възнаграждение за постигнати резултати за първо, второ и трето тримесечие в размер на **188 000 лв**. без осигуровките. За 2023 г. изплатената сума за ДМС е **188 050** лв.
- възнаграждения при освобождаване за придобито право на пенсия за осигурителен стаж и възраст – **30 373** лв.
- средства за представително облекло на служителите по служебно правоотношение в размер на **11 947 лв**.
- СБКО на служителите по трудово правоотношение в размер на **5272 лв**.

Достигнатото равнище на **средната работна заплата 27 302 лв.** и издръжката на 1 лице от персонала- 5 808 лв. ,съпоставено с предходни години е както следва:

показатели	**За 2021 г.**	**За 2022 г.**	**За 2023 г.**	**За 2024 г.**
средна годишна брутна заплата в т.ч. по трудови правоотношения по служебни правоотношения	**16401** 16030 16496	**17922** 16356 18332	**24269** 22036 24898	**27302** 26054 33821
издръжка на 1 лице от персонала	**5275**	**5970**	**5826**	**5808**

Средната брутна годишна заплата е нараснала с **12,50** % (3033 лв.), но продължава да изостава от средната за страната в обществения сектор, за годината с 8,5%.

В абсолютни стойности това е представено на таблицата сравняваща средната заплата в обществения сектор, РЗИ и минималната заплата за последните години.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
РЗИ	609	601	608	610	639	744	868	1043	1367	1494	2024	2275
за страната	648	828	911	980	1027	1119	1313	1625	1884	2127	2344	2468
минимална	310	340	380	420	460	510	560	610	650	710	780	933

Реализираният бюджет за издръжка е в размер на **325 255** лв., което е **99,64** %. С най-голям относителен дял са разходите за:

• вода, горива и енергия – **72 170** лв. спрямо **79 614** лв. за 2023 г.. **38 648** лв. са разходите за гориво за отопление, електричество – **17 758** лв., **14 647** лв. гориво за автомобилите.

• външни услуги – направени са разходи за **145 158** лв. спрямо **131 974** лв. за 2023 г., от тях – „Билдър.БГ“ ЕООД - **12 141** лв. ремонт на тоалетна на 1 етаж отговаряща на изискванията за достъпна среда, **11 598 лв. –** физическа охрана и СОТ, **9 269** лв. за мобилни услуги, стационарни телефони, интернет и GPS за колите, **8 875** лв. писмовни пратки.

Годината приключи с 2999 лв. неразплатени задължения към доставчици на материали и услуги, поради отчет на задълженията след допустимия срок на разплащане на бюджета.

Предварителен контрол

За минимизиране на рисковете от грешки и нарушения, чрез своевременното им разкриване и коригиране, е осъществена превантивна контролна дейност, от финансов контрольор. Документираните становища за законосъобразност са 924 бр. и всички с „мнение за законосъобразност“, както следва:

- за поемане на задължение 258 бр.: 155 бр. извън ЗОП и 3 бр. по ЗОП; 7 бр. за конкурси за назначаване; 83 бр. за командировки на служители; 10 бр. за възнаграждения;

- за извършване на разход 662 бр.: 525 бр. извън ЗОП и 3 бр. по ЗОП; 10 бр. за назначаване на служители; 103 бр. за командировки на служители; 21 бр. за възнаграждения на служители;

- за приход от наем: 4 бр.

В 43 случая има необходимост от предоставяне на допълнителен документ. Няма издадени контролни листове за „мнение с резерви“ и „отказ от мнение“.

Прекратена е 1 процедура по ЗОП - решение за сключване на договор с определения изпълнител. **Извън ЗОП с**а сключени 39 договора с предмет на доставка/услуга извън приложното поле на ЗОП.

По инвентаризацията на активи, пасиви, разчети и паричните средства е извършена годишна инвентаризация и няма установени различия в намерените и осчетоводени ДМА и материални запаси.

През отчетния период дейността на РЗИ – Смолян е насочена към по-висока ефективност на използваните ресурси, оптимизиране на отделни дейности, спазване принципите на целесъобразност и законосъобразност на разходите и спазване на приоритетите на Закона за държавния бюджет за 2024 г.

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТТА

Регионалната здравна инспекция–Смолян е държавен административен орган – второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към Министерство на здравеопазването и осъществява държавната здравна политика на територията на област Смолян.

Организационната структура на РЗИ-Смолян е регламентирана с Устройствения правилник на регионалните здравни инспекции. Във връзка с публикуване на промени в правилника (Правилник за изменение и допълнение на Устройствения правилник на РЗИ, ДВ бр.103/2024г.), директорът на РЗИ-Смолян поиска съгласуване на нова структура на инспекцията (писмо изх. № 03-780/ 09.12.2024 г. до Министъра на здравеопазването), като числеността на дирекция „Обществено здраве“ се намали с 1 щатна бройка. След съгласуване от МЗ са утвърдени длъжностно и поименно щатно разписание, извършено е преразпределение на задачите върху други служители.

Стратегическите и оперативни цели и приоритетите на РЗИ – Смолян съответстват на националната здравна политика и са съобразени с Устройствения правилник на регионалните здравни инспекции, Националната здравна стратегия 2030 и цялостното законодателство в сферата на здравеопазването, като са отчетени спецификите в здравно-демографското състояние и основните здравни проблеми, характерни за област Смолян.

В изпълнение на стратегическите цели са поставени ежегодни цели за дейността на РЗИ-Смолян, съгласно чл. 33а от Закона за администрацията. Годишните цели на инспекцията и показателите/индикаторите за тяхното изпълнение са определени в годишни планове на инспекцията и структурните звена, които са сведени до знанието на всички служители. Целите за 2024 г. са изпълнени.

На регулярни заседания на директорския съвет на всяко тримесечие се отчита напредъка по изпълнението на целите, както и осъществената дейност на инспекцията и постигнатите резултати. Ежеседмично са проведени оперативки за отчитане изпълнението на задачите през предходната седмица и запознаване с предстоящите. При проблеми с изпълнението им се набелязват мерки за отстраняване на причините и недопускане неизпълнение на заложените показатели.

В съответствие с нормативно определените изисквания и при спазване на регламентираните срокове са изготвени отчети за дейността, както следва:

Годишен отчет за дейността на администрацията в Интегрираната информационна система на държавната администрация (ИИСДА) за 2023 г.;

Годишен доклад за дейността на РЗИ по ЗДОИ за 2023 г., публикуван на сайта на инспекцията;

Отчет за изпълнение на планираните антикорупционни мерки за 2023 г., съгласно утвърдения Антикорупционен план РЗИ – Смолян.

По искане на МЗ са изготвени и изпратени: отчет за степента на изпълнение на утвърдените политики и програми по бюджета на МЗ към 31.12.2023 г.; годишни текстови и таблични отчети за дейността на РЗИ за 2023 г..; отчет за касовото изпълнение на бюджета към 31.12.2023 г. и друга отчетна информация; годишен отчет на изразходваните средства в областта на електронното управление и информационни и комуникационни технологии; отчети по национални програми на МЗ и др.

Попълнена е форма на Въпросник за самооценка на състоянието на системите за финансово управление и контрол и е изготвен Доклад на основание на чл.3, ал. 2 и чл. 8 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор (ЗФУКПС).Изготвен е и Доклад за управление на риска в РЗИ – Смолян за 2023 г.;

В изпълнение на приетата Стратегия за управление на риска за периода 2023-2026г **е утвърден риск - регистър за 2024 година и са идентифицирани 54** съществени за инспекцията риска от **8 рискови области**, свързани с човешките ресурси, управлението и репутацията на администрацията, финансите, рискове свързани със загуба на имущество и бедствия, организация на процесите и защитата на информационната система и комуникация, правен риск, корупционен риск.

За усъвършенстване дейностите по финансово управление и контрол са актуализирани и утвърдени вътрешни правила и документи, обхващащи цялостната дейност на РЗИ-Смолян: Процедура за издаване и връчване на предписания и заповеди при провеждане на държавен здравен контрол, Вътрешни правила за управление на човешките ресурси, Вътрешни правила за работната заплата, Вътрешни правила за защита на личните данни в РЗИ - Смолян, Инструкция за управление на инциденти, свързани с мрежовата и информационната сигурност, Правила за работа с информационни и комуникационни системи и др.

Въведени са политики и процедури за обективно, пълно, достоверно, точно и навременно осчетоводяване на всички стопански операции; правила за достъп до активите и информацията, които осигуряват защита от неоторизиран достъп; спазване на вътрешните правила за работа с компютърната среда в РЗИ; работа чрез индивидуални потребителски профили и политика за периодична смяна на парола, ограничен достъп до администраторски права, регламентиран достъп до софтуерни приложения и други.

РЗИ-Смолян е приложила задължителните методи за обратна връзка с потребителите на административни услуги. За изследване на удовлетвореността на потребителите от административното обслужване са анализиран анкетните карти, получени от потребители, както и вписаните в специално поставените книги за вписване на предложения, мнения, сигнали и жалби. Формира се отлична оценка за работата на администрацията, по отношение на административното обслужване и за качеството на предоставените административни услуги .

Осъществява се оперативен контрол върху възложените и изпълнените задачи от страна на ръководството на всички нива.

Директорският съвет функционира като съвещателен орган към директора и дейността му се осъществява по утвърдени правила. Свиква се най-малко един път на тримесечие и работи по предварително изготвен и приет годишен план, включен в годишния план на инспекцията. Функционира, съобразно „Вътрешни правила за функционирането на директорския съвет“. През годината са проведени 4 заседания, на които са разглеждани организационни и управленски задачи, отразявани в протоколи. Специално внимание е отделено на мерки за подобряване качеството на работа по звена. Директорът проследява изпълнението на поставените задачи на директорския съвет на следващия такъв.

Дисциплинарният съвет функционира в съответствие с изискванията на Закона за държавния служител. През периода няма проведени производства и наложени дисциплинарни наказания.

Антикорупционни действия - утвърден е Антикорупционен план за 2024г., в които са залегнали конкретни действия, по изпълнение на приоритетите/мерките, насочени към повишаване на прозрачността и отчетността в работата на администрацията, гарантиране правата на гражданите, ограничаване на човешкия фактор при предоставяне на административните услуги. Изготвени са доклади за изпълнение на антикорупционните мерки. Стриктно се следи за прилагането на вътрешните правила за предотвратяване и разкриване на корупционни практики. Определена е линия за докладване при установяване на индикатори за измама. През годината няма постъпили сигнали за нередности, нарушения и корупция. Разработените правила за противодействие на корупцията се спазват стриктно.

Всички работещи са попълнили годишните декларации за спазване на Етичния кодекс. Направена е оценка на почтеността им по утвърдена вътрешна методика. Всички служители своевременно са подали декларациите по ЗПКОНПИ. Публикуват се своевременно обявленията за конкурси за държавни служители. На две години минимум се ротират обектите, контролирани от инспекторите.

Извършени са следните дейности по проучване на потенциалните **рискове за здравето на населението при бедствия, аварии и инциденти от невоенен характер:**

- изпратени се указания на ЛЗБП и ЦСМП за предприемане на превантивни мерки относно повишаване готовността за работа при зимни условия.
- извършени са 14 проверки в ЛЗБП и ФСМП в областта, относно готовността им за работа през зимен сезон 2024 г. – 2025 г.

- с цел предприемане на превантивни мерки, за работа през зимен сезон 2024 г. – 2025 г., са изготвени актуални списъци за пациенти - на хемодиализа; захарен диабет - инсулинозависим; деца до една годишна възраст и бременните жени, по населени места в областта.

Събрани и обобщени са данните от всички лечебни и здравни заведения за окомплектоваността им с медицински персонал, болнични легла по видове, автотранспортна техника и броя на специализираните медицински екипи. Своевременно са актуализирани променливите данни в плановете за защита при бедствия на РЗИ, ЦСМП и ЛЗБП. Изготви се нов „План за защита при бедствия и медицинско осигуряване на населението“ на МБАЛ – Девин. Извършени се 9 проверки относно готовността на ЛЗ за действие при БАК и състоянието на ОМП.

Проведени са: две заседания на Съвета за медицинско осигуряване на населението при БАК за приемане на реда за действие на СМО при извънредна ситуация, броя и видовете на специализираните медицински екипи в ЛЗБП и РЗИ и за приемане на програмата за обучение през 2025/26 г. на ръководния състав и медицинските екипи, в условия на бедствени ситуации, както и плана за дейността на СМО през 2025/26 г.; две работни съвещания със служителите ОМП от ЛЗПБ и ЦСМП; Отсрочване на запасни и техника-запас в РЗИ и ЛЗ от областта

Извършени са две тренировки по оповестяването на ръководния състав, отговорниците по ОМП на ЦСМП и ЛЗБП и тренировка на Ведомствения щаб на РЗИ за действия при земетресение. Участвано е в две заседания при областния управител, касаещи приемането на общинските планове за защита при бедствия и готовността на институциите за работа при зимни условия.

Комитетът по условия на труд (КУТ) работи ефективно. През 2024 година са проведени 4 заседания. От службата по трудова медицина е извършена оценка на риска по работни места и е разработена Програма с мерки за предотвратяване, намаляване, ограничаване и контрол на риска в РЗИ-Смолян. Осигурени са лични предпазни средства и работно облекло. На новоназначените служители в инспекцията е извършен начален инструктаж по безопасност, хигиена на труда и противопожарна охрана, съгласно нормативните изисквания.

Поддържа се Регистър на трудовите злополуки, съгласно изискванията на Наредбата за установяване, разследване, регистриране и отчитане на трудовите злополуки. През 2024 г. не са регистрирани трудови злополуки.

Във връзка с програмата за безопасност и здраве са измерени съпротивленията на защитната заземителна и мълниезащитна уредби. Съпротивленията съответстват на изискванията на нормативните документи.

Проведени са годишните офталмологични прегледи на всички работещи повече от половината от законоустановеното работно време с видеодисплеи.

АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ НА ГРАЖДАНИ

Дирекция „АПФСО“ е кадрово добре обезпечена, с компетентни, опитни специалисти и се справя много добре с вменените й отговорности. Перманентно **подпомага осъществяването на правомощията на директора** и **дейността на специализираната администрация** и извършва техническите **дейности по административното обслужване**. Служителите са взаимозаменяеми и много натоварени, предвид непрекъснато увеличаващите се задачи пред администрацията и измененията в нормативната уредба.

1.Административни услуги

Административното обслужване в РЗИ-Смолян се осъществява при спазване на принципите, установени в Административнопроцесуалния кодекс, Наредбата за административното обслужване, утвърдените Вътрешни правила за организация на административното обслужване, Вътрешни правила за документооборота на електронни

документи и за обработката на документи на хартиен носител в РЗИ-Смолян и основните стандарти за обслужване на потребителите, утвърдени в Хартата на клиента. С цел облекчаване и оптимизиране на предоставяните от РЗИ услуги, дейността е организирана по начин, с който осигуряваме обслужване на потребителите на едно място, лесно за намиране и достъп. Извърши се разширение на ЦАО (Център за административно обслужване) и е обособено ново работно място, а касовите операции са в самостоятелно помещение. Центърът е оборудван с необходимите технически средства за ефективно обслужване на потребителите. Изградена е поддържаща инфраструктура с резервно ел. захранване, резервен интернет доставчик за гарантиране непрекъснатост на работния процес. Клиентите могат да ползват безплатен достъп до интернет чрез безжична Wi-Fi мрежа, изградена за целите на административното обслужване.

ЦАО извършва своята дейност при непрекъсваем режим на работа в рамките на обявеното за звеното работно време, както за „едното гише“, така и за касата. Работи се докато не приключи обслужването на всички потребители. Актуалните процедури за извършване на административните услуги са на разположение на потребителите на сайта на инспекцията, в ЦАО, на табло на входа на инспекцията, на мястото за попълване на заявления и в Регистър на услугите към Административния регистър.

Документооборотът в инспекцията е организиран чрез автоматизирана електронна система Евентис R7, която е в съответствие с единния технически протокол, утвърден от Министерство на електронното управление. Постъпващите документи се сканират и прилагат към регистрационната карта в системата и се създава електронен архив с възможност за проследяване на преписките Използват се възможностите на системата и за сроков контрол по изпълнението.

Регламентирани са каналите за комуникация с РЗИ и отговорностите на служителите за обслужването им. Документи до други администрации се изпращат по електронен път чрез Средата за електронен обмен на съобщения (СЕОС) вече вградена функционалност в Евентис. При необходимост се използва активно и системата еВръчване. На сайта са обявени електронни адреси за кореспонденция чрез е-майл съобщение и две електронни форми - за подаване на предложения, сигнали и жалби, вкл. за корупция и конфликт на интереси, както и анкетна карта за проучване мнението на гражданите относно административното обслужване.

Извършва се текущо администриране на деловодната системата, включващо управление на профили, документи и кореспонденти. Тримесечно на ръководителите на звена е предоставяна справка за регистрирания документооборот, съдържаща информация за продължителността на административните процедури.

За киберсигурност при работа с уеб приложения, достъпът на служителите до ИС Евентис е възможен чрез служебен КЕП. Към 31.12.2024 г. инспекцията поддържа активни 48 КЕП.

За усъвършенстване на деловодната дейност ИС Евентис е обновена с последната нейна версия и е реализирана интеграция със Системата за сигурно електронно връчване (еВръчване); допълнена е номенклатурата на документи със създадени 3 нови групи.

В деловодната система са регистрирани **17 047** бр. документи - с 3 271 бр. повече от 2023 г., резултат от регистрацията на допълнените нови документи.

По видове са регистрирани :

- 3 921 вътрешни документи;
- 6 590 входящи документи - от тях 1 344 бр. са получени по канал СЕОС.
- 6 536 изходящи документи – от тях 2 198 бр. са изпратени по СЕОС.

През 2024 г. няма инциденти, водещи до продължително прекъсване на административното обслужване, деловодната дейност и обмен.

Административните услуги на РЗИ са електронизирани чрез хоризонтални системи на МЕУ (е-Форми, е-Плащане, вкл. ВПОС, е-Връчване) и са достъпни чрез Единния портал за достъп до електронни административни услуги. Предоставена е възможност за електронно заявяване на услуги и чрез ел. поща.

Условията и редът за извършване на административни услуги (АУ) към края на годината са регламентирани в **32** бр. административни процедури – 29 специфични услуги за регионалните здравни инспекции и 3 общи за всички администрации услуги. Шест от АУ са комплексни и се изготвят съвместно с РИОСВ, ИАЛ, ИАМН, РЗИОК и др. Административните услуги се извършват без да се изисква от заявителя да предоставя информация или документи, налични в РЗИ–Смолян или могат да се осигурят по служебен път от други административни органи. Във връзка к нормативни промени са актуализирани 6 административни услуги, а 1 е заличена - отразени в административния регистър, ел. страница на инспекцията и вътрешните документи

Общо за годината са предоставени **1572 бр.** административни услуги. Най-голям е броят на регистрация и заверка на лична здравна книжка, следвани от вписване в регистъра на обектите с обществено предназначение. В таблицата са представени по видове всички АУ.

Предоставени административни услуги за периода 2022 - 2024 г.

Вид Административна услуга	Брой услуги 2022 г.	Брой услуги 2023 г.	Брой услуги 2024 г.
883 Издаване на становище за класифициране на отпадъци	24	9	11
1795 Издаване на хигиенно заключение за извършване на дейности с опасни отпадъци от хуманната медицина	0	0	0
1102 Регистрация и заверка на лична здравна книжка	916	860	813
1796 Издаване на свидетелство за имунизационно състояние	10	6	10
881 Изготвяне на протокол за извършена проверка във връзка с издаване на лицензия за търговия на едро или дребно и съхраняване на лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества	0	2	0
1350 Изготвяне на здравна оценка на седмичните учебни разписания на ученици	181	149	150
259 Издаване на здравно заключение за съгласуване на проект на общ/подробен устройствен план	44	45	33
1870 Издаване на здравно заключение за съгласуване на инвестиционен проект	38	56	69
1338 Издаване на становище по готовността на строежите за въвеждането им в експлоатация	1	0	0
1349 Издаване на удостоверение за регистрация на дрогерия	1	2	0
1089 Издаване на разрешение за пренасяне на покойници /тленни останки/ урна извън страната	0	0	0
466 Издаване на удостоверение за регистрация на обект за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води	0	0	0
258 Заличаване на регистрация на обект за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води	0	0	0
1552 Вписване в регистъра на обектите с обществено предназначение	172	193	273
882 Заличаване от регистъра на обектите с обществено предназначение	54	55	76
3047 Издаване на становище относно спазването на граничните стойности на показатели за шум	4	3	16

Вид Административна услуга	Брой услуги 2022 г.	Брой услуги 2023 г.	Брой услуги 2024 г.
341 Предоставяне на специални формуляри на аптеки за поръчка лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества	9	11	16
2155 Предоставяне на специални рецептурни бланки на лечебни заведения за предписване на лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества	150	72	0
1573 Издаване на хигиенно заключение за получаване на разрешение за търговия на дребно с лекарствени продукти в аптека	3	6	3
2241 Издаване на становище за унищожаване на лекарствени продукти	0	2	1
3041 Издаване на удостоверение за спазване на здравните изисквания и утвърдените медицински стандарти от лечебните заведения за извънболнична помощ и хосписите	41	71	54
1793 Издаване на удостоверение за регистрация на лицата, практикуващи неконвенционални методи за благоприятно въздействие върху индивидуалното здраве	1	1	0
1088 Заличаване от регистъра на лицата, практикуващи неконвенционални методи за благоприятно въздействие върху индивидуалното здраве	0	0	0
685 Издаване на разрешение за съхранение и продажба на лекарствени продукти от лекари и лекари по дентална медицина	1	0	0
1336 Прекратяване на разрешение за съхранение и продажба на лекарствени продукти от лекари и лекари по дентална медицина	0	0	2
961 Издаване на удостоверение за недостатъчност на специалисти по дадена специалност при сключване на договор с РЗОК за осъществяване на специализирана извънболнична помощ	112	227	14
1660 Издаване на удостоверение за съответствие с основните изисквания, на които трябва да отговарят лечебните заведения за болнична помощ, центровете за психично здраве, центровете за кожно-венерически заболявания, комплексните онкологични центрове, домовете за медико-социални грижи, диализните центрове и тъканните банки	2	1	6
477 Издаване на заверен препис или допълнителен екземпляр от документ	3	6	3
2961 Издаване на хигиенно заключение за проектна документация	0	0	0
2 Предоставяне на достъп до обществена информация	38	33	15
2133 Издаване на удостоверение за осигурителен стаж (УП 3)	12	2	7
2134 Издаване на удостоверение за осигурителен доход (УП 2)	1	1	1

Вид Административна услуга	Брой услуги 2022 г.	Брой услуги 2023 г.	Брой услуги 2024 г.
3413 Промяна във вписани обстоятелства на обектите за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води	-	-	0
общо:	**1828**	**1813**	**1572**

Заявените административни услуги са предоставени в нормативно установените срокове и няма постъпили сигнали и предложения от граждани и бизнеса, във връзка с административното обслужване.

Дейността за състоянието на администрацията и административното обслужване е отчетена в Администрацията на Министерски съвет чрез попълване на данни в Информационната система и в Системата за самооценка на административното обслужване.

Проверка от Инспектората на МЗ за изпълнение на препоръки дадени в доклад от планова проверка през 2023 г. за спазване на изискванията на Наредбата за административното обслужване установи изпълнението им.

Архивна дейност

За осъществяване на дейностите по организирането, съхраняването и използването на документите в РЗИ е създаден учрежденски архив и постоянно действаща експертна комисия. Определено е лице, изпълняващо функциите на завеждащ учрежденския архив. Дейността се изпълнява съгласно „Вътрешни правила за дейността на учрежденския архив в РЗИ-Смолян" и утвърдена Номенклатура на делата.

Предадени са документите, подлежащи на архивиране за 2023г., в архивохранилищата на инспекцията. Изготвен е Акт за унищожаване на неценни документи с изтекъл срок на съхранение и след съгласуване от „Държавен архив" – Смолян, за съгласуване ще бъдат унищожени от лицензирана фирма.

Достъп до обществена информация

Постъпили са общо **15** заявления за достъп до обществена информация, при спазени изисквания на ЗДОИ - срока за предоставяне и по вида на исканата информация. Изготвен и публикуван е на интернет страницата на РЗИ годишен отчет за постъпили заявления за достъп до обществена информация.

Заявленията по начин на поискване са: 2 в писмен вид, 10 по електронна поща и 3 чрез Платформа за достъп до обществена информация. Поисканата информация е служебна, свързана с дейността на РЗИ-Смолян по следните теми: нивата на шум; контрол на забраната за тютюнопушене и санкции; брой регистрирани обекти, в които се упражнява професия маникюр-педикюр и др., медико-статистическа информация, протоколи от изследвания на питейната вода, списък на населените места на водоподаване, или в които качеството на водата не отговаря на стандартите и има издадена заповед и/или предписание да не се използва за питейни цели; имунизационен обхват с HPV ваксин; медицинското обслужване по ЛЗ и населени места. Заплащането на услугата е съгласно цените, определени от министерството на финансите.

Няма подавани жалби за ДОИ през календарната 2023 г.

2. Административно наказателна дейност на инспекцията

Всички обстоятелства свързани с административнонаказателната дейност са надлежно вписани в регистър на наказателните постановления. Актуализирани са Вътрешните правила административнонаказателната дейност, след извършени промени от МЗ.

През годината е завишена наказателната дейност- близо 3 пъти по висок е броят на **наказателните постановления/НП/, 63** спрямо 2023 г./ 22 бр./ със средна стойност на едно НП/СП е 237 лв. Голяма част от санкционираните лица са се възползвали от възможност за сключване на споразумение и в срок са платили 80% от определеното административно наказание. Няма отменени НП.

Издадени са **66** акта за установени административни нарушения (АУАН), от които връчени са общо **63** бр. както следва: за отдел "Държавен здравен контрол", дирекция

“Обществено здраве” - **26** (връчени 25 бр.) и за отдел ПЕК, дирекция “Надзор на заразните болести”- **40**(връчени 38 бр.),

Сключени са **10** броя споразумения от постъпилите **13** бр. предложения (едното предложение касае 2 акта) с физически лица по реда на чл. 58 г от Закона за административните нарушения и наказания. Отказ от сключване на споразумение има поради: за от 2 предложенията – нарушението е извършено в едногодишен срок от сключването на предходно споразумение; 1 предложение за отказ от имунизация;

Въвеждането на споразумението по реда на ЗАНН значително облекчи работата на администрацията. Чрез бързо постигане на съгласие между страните се избягва необходимостта от продължителни административни и съдебни процедури, което води до по-ефективно използване на човешки и финансови ресурси. Наложените санкции са заплатени в срок и са на стойност **2100** лв

Издадени са **53** броя наказателни постановления (НП). Наложени са глоби и имуществени санкции на обща стойност **12 840** лв., от които 26 са с намален размер 80% от глобата/имуществената санкция. Няма обжалвани НП през периода, няма потвърдено/изменено от съда НП и няма отменено от съда НП.

За периода по 2 бр. АУАН са издадени 2 бр. предупреждения и няма издадена резолюция.

Наложените глоби/имуществени санкции през 2024 г. са на обща стойност 14940 лв. по 63 бр. НП/СП., при 22 за 2023.

Връчени са **55** бр. НП/СП на обща стойност 14200 лв.

Доброволно платените в РЗИ глоби/имуществени санкции са **37** НП/СП на стойност 11133,73 лв., от които по 27 НП на стойност 9033,73 лв. (в т.ч. 1 НП за 2983,73 от 2023 г.) и 10 СП на стойност 2100 лв.

Изпратени в НАП за принудително събиране са **16** бр. НП за 5700 лв. и събраната сума от НАП в резултат на принудително събиране е 3013,60 лв. Няма събрана сума от ЧСИ в резултат на принудително събиране. Прекратено е производство по принудително събиране от НАП по 5 бр. НП на стойност 3760 лв., поради изтекъл давностен срок на 4 и 1за изчерпване на всички изпълнителни способи за събиране.

3.Правно обслужване

Дейността по правното обслужване на инспекцията е организирана като външна услуга и се осъществява от юрист с договор за абонаментно-правно обслужване. В края на годината е назначен юрисконсулт на непълно работно време.

За 2024 г. има 1 обжалване на предписание за провеждане на задължителни хигиенни и противоепидемични мерки пред Административен съд - гр. Смолян. Проведени са две съдебни заседания. Решението на съда на първа инстанция предстои.

IV. ИНФОРМАЦИОННО ОБСЛУЖВАНЕ

Техническа осигуреност

РЗИ-Смолян разполага с добра техническа ИКТ инфраструктура. Изградена е съвременна локална мрежа с централизирано управление на достъпа (активна директория) и вътрешна IP телефона мрежа. Възловите работни и общи пространства са обхванати от денонощно видеонаблюдение с IP камери. Осигурена е необходимата спомагателна инфраструктура: защитно ел. захранване чрез UPS и резервирано захранване чрез агрегати на комуникационните възли, фронт-офиси и др. важни точки, както и на хладилната техника за съхранение на ваксини; климатизация в сървърното помещение, пожароизвестителна система, физическа охрана на достъпа. Резервирана е интернет свързаността чрез 2 независими доставчика. Изградена е SDWAN свързаност с МЗ, която се използва единствено за реализация на услуга еЗдраве.

Инспекцията разполага с напълно обновена информационно-комуникационна техника (ИКТ). През годината са обособени 5 нови компютърни работни места. Към 31.12.2024 г. функционират 46 постоянни компютърни работни места и 1 спомагателно. Осигурен е необходимия резерв от настолни компютри (7 бр.) за нови работни места или за замяна на дефектирали. Задоволени са потребностите от лаптопи и таблети, както и от печатаща

техника. За видео-конферентни срещи и презентации са изградени 2 зали, снабдени с IP TV, които, заедно с 8 бр. мултимедийни компютри, създават добри условия за участия в изнесени работни срещи и обучения. За презентации извън инспекцията е осигурен видеопроектор. Осигурени са служебни мобилни телефони или SIM карти на служителите.

През 2024 г. е извършена ликвидация на устройства, бракувани в предходни години. Направена е профилактика на извънгаранционна ИКТ техника. Сменени са батериите на 2 бр. UPS (резервиращи нискотемпературен фризер и комуникационен възел III етаж), както и BIOS батерии на 16 бр. настолни компютри Dell Vostro 3470.

Електронно управление

Осигурен е необходимия административен капацитет за работа по планирането и управлението на електронното управление, като ясно са дефинирани ролите, правата и задълженията, на служителите и външната фирма наета по договор. Също така 47 служители преминаха успешно 1-2 ниво в съответствие на европейската рамка за дигитална компетентност, свързани с успешното въвеждане и функциониране на електронното управление.

В администрацията се извършва електронен (безхартиен) документооборот с всички участници в СЕОС. За събиране на информация по служебен път, инспекцията е присъединена към системи от Единния модел на МЕУ: еПлащане, вкл. с виртуален ПОС терминал, Единен портал за достъп до електронни административни услуги (ЕПДЕАУ) и Средата за междурегистров обмен (RegiX). Изградена е интеграция на деловодна система Евентис със системи еВръчване и Платформа ДОИ.

Стартирана е дейността по изграждане на федериран портал в инфраструктурата на МЕУ. Поддържа се уебсайт, на който е публикувана и поддържа актуална информация за администрацията и регистрите и дейността, за информиране на населението с информация от обществено значими въпроси.

Регистри

Поддържат се регистри в електронен (xls) формат, свързани с предоставяните административни услуги. Само Регистър ООП се актуализира в реално време чрез ИС_ДЗК.

Регистрите на инспекцията нямат обмен и интеграция на данни с други регистри.

Според Информационно обслужване АД регистрите на РЗИ са част от Националната здравноинформационна система (НЗИС), и следва да се дигитализират чрез надграждане на създадената отворена платформа НЗИС, а не чрез ИСЦИПР, в съответствие и с действащите разпоредби и чл. 13 от НОИСРЕАУ, което е извън компетенциите на РЗИ.

Информационни системи

Достъпът до информационни системи и софтуер в РЗИ-Смолян е контролиран и регламентиран със заповед на директора на инспекцията и ежегодно се актуализира.

Продължи дейността по националния план за адаптиране на информационните системи, обработващи финансова информация, за работа с евро (ПАРЕИС) и е направен повторен преглед на системите и е изискана информация от доставчиците на софтуерни услуги. Определени са служители, които подават два пъти месечно отчети в Платформата в предвидените за това срокове. Към 1.1.2025 г. РЗИ-Смолян отчита изпълнение на задълженията за възлагане на адаптация на ПП ТЕРЕС и БП WEB – „Конто 66“, модул "Фактуриране/каса.

Във връзка с Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-6 от 2022 г. за функционирането на НЗИС, е организирано предоставяне на услуга за активиране на достъп на граждани до електронно здравно досие чрез мобилно приложение „еЗдраве“. За 6 дни в изнесени пунктове в различни общински центрове са обслужени които 450 граждани.

Въведена в експлоатация с 3 профила на РЗИ-Смолян е Система за разпределение на ваксини, разработена от ИО АД.

Дирекция МД стартира отчетност на проверките в аптеки, в ИС ДЗК и започна активно да използва Системата за временна неработоспособност ИСКМРВН за извършване на проверки върху 2% от издадените болнични листове.

СТОПАНСКО ОБСЛУЖВАНЕ

В съответствие с изискванията на Системата за финансово управление и контрол (СФУК) в инспекцията, са осъществени планираните дейности свързани със:

- снабдяване с необходимите материали, химикали, консумативи, диагностикуми, горива и смазочни материали, необходими за работа на служителите;
- транспортно обслужване – осъществявано по предварително изготвен и утвърден график, осигуряващ оптимални условия за работа на всички структурни звена;
- поддържане на съоръженията и апаратурата;
- осъществяване на контрол върху разходите за горива на служебните МПС, за парно отопление, ел. енергия и вода.

Реализирани са и допълнителни дейности във връзка със стопанското обслужване на инспекцията.

В изпълнение на Закона за защита при бедствия е извършена проверка на индивидуалните средства за защита.

Поддържането на специализираната техника и калибрирането на измервателните уреди е организирано от лицензирани за съответната дейност фирми.

Инспекцията разполага със сграда на три етажа и сутерен, построена специално за ХЕИ през 1963 г. Осигурено е локално парно отопление през студените месеци на годината, за което периодично се извършва технически надзор на водогрейния котел и съпътстващите мощности от лицензирана фирма. В добро състояние се поддържат системите за осветление, отопление, противопожарната инсталация, канализация, осигурена жива охрана и СОТ на сградата чрез сключен договор с външна фирма, през 2022 г. е изградена система за видеонаблюдение с обхват на 8 критичните точки в административната сграда и съседната, в която се помещава РКМЕ. В инспекцията са обособени са 2 зали с IP TV екрани, в които са създадени добри условия за провеждане на видео срещи и онлайн обучения, изградена е софтуерно базирана IP PBX вътрешно ведомствена централа. Климатик осигурява денонощната климатизация в сървърното помещение при всички условия, за правилното съхранение и на телекомуникационно оборудване, видеонаблюдение и друга електроника. Изградени са оповестителна система, която подава сигнал чрез GSM на определени служители при спиране на електричеството; цялостна пожароизвестителна инсталация в сградата на РЗИ-Смолян, която осигурява сигурността на административната сграда на инспекцията, защита на персонала, имуществото и информацията, резултат от дейността на инспекцията.

Сградата и прилежащите й площи се поддържат в добро хигиенно състояние.

След проведена обществена поръчка е сключен договор с изпълнител по проект подаден пред ОП „Национален план за възстановяване и устойчивост“ с наименование „Устойчиво енергийно обновяване на административната сграда на Регионална здравна инспекция - Смолян“. През следващата година стартират дейности, свързани с въвеждане на мерки за енергийна ефективност в сградата на РЗИ-Смолян - подмяна на дограма, топлоизолиране на покрив, топлоизолиране на под, модернизация на системата за отопление, изграждане на фотоволтаична инсталация за собствено потребление.

Масивна, неизползваема сграда инспекцията има и в гр. Мадан, за която в края на 2019 година е започнала процедура за отнемане правото на управление на върху имот публична държавна собственост, поради отпаднала необходимост, в полза на община Мадан.

3.Консумативи и материали

Дирекцията организира и осигурява снабдяването на дирекции с материали, консумативa, диагностични медицински изделия, хигиенни и дезинфекциращи средства. Закупуването и предоставянето на материалите се извършва след одобрени от финансовия контрольор и директора заявки. Не е допуснато възпрепятстване на дейността на специализираната администрация, поради не осигуряване на необходимите ремонтни дейности, материали и консумативи.

4. Автопарк

Автопаркът е в добро състояние, разполага с 5 леки автомобила - всички в движение и експлоатация. Предвид особеностите на климата, релефа на територията и пътна

инфраструктура на област Смолян , 3 от тях са високо проходими. Всеки шофьор следи за техническата им изправност и при необходимост своевременно се посещава доверен сервиз. Изключение правят колите в гаранция, за които се изисква дейностите да се извършват в оторзирани сервизи, за времето на гаранционния срок.

Вътрешни правила за организацията, реда и условията на експлоатация на служебните автомобили регламентират реда и начина за използването на МПС. Същите се ползват единствено за изпълнение на служебни ангажименти, а при необходимост от тях в почивни и празнични дни се използват след издаване на заповед от директора.

Месец	Изминат километраж 2023	Изминат километраж 2024
януари	2229 км.	2138 км.
февруари	4818 км.	5324 км.
март	5921 км.	5765 км.
април	5134 км.	6689 км.
май	5347 км.	5939 км.
юни	6460 км.	5940 км.
юли	4670 км.	5705 км.
август	6178 км.	4978 км.
септември	4280 км.	6209 км.
октомври	5478 км.	7792 км.
ноември	6236 км.	7241 км.
декември	4771 км.	4919 км.
Общо:	**61522 км.**	**68 639 км.**

Определени са и лицата отговарящи за стопанисването и техническо състояние на МПС. Движението на автомобилите се извършва съгласно утвърден седмичен график. Зареждането на служебните МПС с гориво става само с карта за безналично плащане, отчитането на използваното горива е с пътен лист, който е индивидуален и се издава за всеки служебен автомобил. До 2-ро число на следващия месец (месеца следващ отчетния период), пътните листове се отчитат на гл. счетоводител, който изготвя ежемесечен отчет за изразходваното гориво. Проверката на наличното гориво се извършва ежемесечно (в последния работен ден на месеца), като автомобилите се зареждат с пълен резервоар.

Всеки автомобил има електронно досие, в което се следи разхода на консумативи, горива, масла, смяна на филтри, застраховки, технически прегледи и ремонтите. Колите са снабдени с GPS системи, преминали са годишен технически преглед, направени са необходимите застраховки, закупени са винетни стикери.

Изминатият километраж за 2024 г. е **68 639 км.** с **7117 км.** повече от миналата година, наложен и от повечето насочени проверки.

5. Безопасност на работа, ОМП и пожарна безопасност.

За осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд в Инспекцията се провеждат начален инструктаж на новоназначени служители и периодични инструктажи в съответствие с изискванията. Съставят се протоколи и се водят дневници. Ежегодно провеждащите инструктаж се обучават от специалисти от службата по трудова медицина. Съвместно с обслужващата СТМ се извърши оценка на риска на работните места. Поддържа се и Регистър трудови злополуки, съгласно Наредбата за установяване, разследване, регистриране и отчитане на трудовите злополуки, като през 2022 г. няма регистрирани такива.

Съгласно изискванията на Наредба №8121з-647/01.10.2014 г. своевременно е организирана годишната техническа проверка на носимите пожарогасители в РЗИ, на пожарогасителите на служебните автомобили и на пожарните кранове на стълбищните площадки. Проведени бяха необходимите мероприятия и инструктажи на служителите във връзка с предстоящия отоплителен сезон, както и задължителната тренировка по оповестяване и действие при възникване на пожар.

VI. Квалификация на кадрите

Квалификацията на служителите е провеждана в съответствие с утвърдените Вътрешни правила за условията и реда за управление на човешките ресурси в РЗИ – Смолян, планираните цели, индивидуалните потребности и настъпилите промени в законодателството и годишния План за обучение.

Целта е поддържане и надграждане нивото на умения и знания на служителите. След годините на ограничения свързани с Ковид-19 е налице ръст на проведените обучения - 46 служители по 44 теми. Посетени са 29 външни специализирани обучения, семинари и национални конференции от 22 служители. Проведени са и значителен брой онлайн обучения на 47 служителя по 14 теми. Посетени са 17 външни специализирани обучения от 19 служители. Обученията са проведени в : ИПА, МЗ, НЦОЗА, НЦЗПБ, Адванс Левъл и др.

Издадените документи, удостоверяващи проведеното обучение се съхраняват в досиетата на служителите.

Проведени са и вътрешни обучения във връзка с електронния документооборот и новостите в Евентис, а всички служители успешно преминаха обучението за дигиталната компетентност – базово ниво 1 и 2 част.

Изготвени и актуализирани са 7 вътрешно нормативни документи свързани със счетоводната дейност, контрол на поети финансови ангажименти и сключени договори-предварителен и последваща оценка, човешките ресурси, административно наказателното производство, правата и задълженията на служителите като потребители на услуги, предоставяни чрез информационните и комуникационните системи

През годината са осъществени и външни одити/инспекции, както следва:

1. Атестация на директора на РЗИ, преминала успешно;
2. Комплексна проверка от РСПБЗН относно състоянието на пожарната безопасност в инспекцията, завършила без издадени предписания.
3. Инспекторат на МЗ, относно изпълнение на препоръки дадени в доклад от извършена планова проверка за спазване на изискванията на Наредбата за административното обслужване при предоставяне на услуги.

Осигурена е финансова стабилност на инспекцията за нормалното функциониране на администрацията е изпълнена и годината завършва без финансови задължения, в резултат на адекватна и ефективна система за финансово управление и контрол. Повишен е кадровият капацитет на инспекцията към 31.12.2024 г. чрез заемане на 6 свободни работни места. Реализирани са 46 обучения на в различни форми– курсове, семинари, конгреси, конференции, работни срещи и колегиуми на място. Проведено е задължителното обучение на всички новоназначени държавни служители през отчетния период.

С целеви средства за капиталови разходи в размер на 52 385 лв. е закупено ново оборудване на лабораториите и довършен ремонта на сутерена на сградата.

С положените общи усилия и отговорна работа на служителите и на ръководството на РЗИ са изпълнени основните задачи и постигнати целите за 2024 г. и не са допуснати груби нарушения на трудовата дисциплина и непрофесионално свършена работа.

ДИРЕКЦИЯ „НАДЗОР НА ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ“

Основната цел в дейността на дирекция „Надзор на заразните болести” е ограничаване на заболяемостта и смъртността от инфекциозни болести чрез поддържане на ефективен епидемиологичен надзор, профилактика и контрол на заразните и паразитни болести и прилагане на противоепидемични и изолационно-ограничителни мерки спрямо болни и контактни лица, както и повишаване на имунизационния обхват, своевременна и качествена диагностика на инфекциозните и паразитни болести.

Дирекцията се състои от два отдела – „Противоепидемичен контрол” и „Медицински изследвания” Щатните бройки са 13, от които 2 са вакантни в края на годината: началник на отдел „МИ“ и гл. инспектор в отдел „ПЕК“. Материалната база е добра, разполагат и с надеждни хладилници и хладилна камера за съхраняване на биопродуктите.

Дейността на отдел „Противоепидемичен контрол“ е насочена към осъществяване на ефективен епидемиологичен надзор над заразните и паразитни заболявания, недопускане на епидемични взривове от ваксинопредотвратими инфекции, осигуряване на висок имунизационен обхват на подлежащите контингенти, спазване на противоепидемичния

режим на работа в лечебните заведения, обективизирано с лабораторен контрол, повишаване квалификацията на кадрите, осъществяване на ефективна координация с регионалните здравни и други структури по профилактиката и контрола на заразните и паразитни болести. Специалистите участват редовно в онлайн работните срещи с МЗ, по проблеми свързани с дейността, които оценяват много позитивно.

Подлежащите за контрол обекти от отдел ПЕК към 31.12.2024г. са 565 / 573 за 2023Г./. Извършени са 1 143 проверки: 919 планирани текущи и тематични със 100% изпълнен план; 94 насочени проверки в лечебни и детски заведения, социални институции във връзка с издадени предписания; 6 проверки по сигнали и жалби и 124 други, във връзка с регистрация на нови обекти и по писма на МЗ. Паралелно с контролната дейност е оказвана организационно-методична помощ по проблемите на имунопрофилактиката и законодателството по надзора и контрола на острите заразни болести.

Взискателността на упражнявания контрол е силно завишена. Издадени са **122 предписания** за изпълнение на противоепидемични мерки за ограничаване разпространението на заразни болести и хигиенни мероприятия и са съставени **40 АУАН** при 11 за предходната година, основно на родители с деклариран отказ от задължителни имунизации и реимунизации на децата; на лични лекари за несвоевременно обхващане със задължителните имунизации в детска възраст, както и за некачествена дезинфекция и стерилизация в лечебни и детски заведения.

Засилен е контролът на дезинфекцията и стерилизацията в лечебните и детски заведения. Взети са 1909 проби за микробиологичен анализ при планувани 1630. Причина за завишения брой са взетите повторни проби при установени отклонения. Преобладават пробите от инструментариум, специална медицинска апаратура и ръце на медицинския персонал, като важен фактор за ВБИ – 47,61%, следвани от пробите от повърхности – 24,82%, съдове за хранене и предмети за обслужване на болния – 19,11%. Пробите от дезинфекционни разтвори са 25 и са изследвани по метода за определяне микробно число в дезинфекционни разтвори в процеса на тяхната употреба.

Пробите с отклонения са 2,35%, всички от инструментариум и повърхности. Предприети са административно-наказателни мерки и проведено обучение на персонала за спазване на дезинфекционния режим в обекта. Повторно взетите проби са без отклонения.

Проверени микробиологично са 244 апарата - стерилизационна и дезинфекционна техника. От тях 11 /4%/ са в централна стерлизационна. Всички резултати са добри.

Взети са и 541 санитарно-паразитологични проби.

Реализирани са планираните тематични проверки:

✓ **Активен ежеседмичен епидемиологичен надзор над ОВП в заведенията за болнична помощ, обслужващи деца до 15 годишна възраст** -240 проверки и регистрирани 2 случая на остра вяла парализа, с доказани - неврит на лицев нерв при дете на 7 години и синдром на Гилен-Баре при момче на 6 години.

✓ **„Регистрация и отчитане на необхванатите лица с шесткомпонентна и пневмококови ваксини по приеми и по причини (медицински противопоказания, отказ, други) при изпълнение на Имунизационния календар на Република България за 2023 г. в амбулаториите за първична медицинска помощ и обхващане на подлежащите, отложени по медицински противопоказания по реда на чл. 20, ал. 2 от Наредба № 15 за имунизациите в Република България“ -** Проверени са всички 39, които имат вписани в регистъра на пациентите си деца, подлежащи на тази имунизация/реимунизация през 2023 г. В областта няма лекарска практика с обхват под 90% с посочените ваксини. Обхватът и за двете ваксини за всеки прием е над 98%. Съставени са четири акта за административни нарушения на родителите отказали поставянето на задължителните ваксини. Изпратен доклад в МЗ в указания срок със съответните констатации от извършената проверка, съгласно дадените указания.

✓ „**Прилагане на стандартни предпазни мерки /хигиена на ръце, използване на ЛПС, почистване и дезинфекция на обурудване и околна среда/ в рискови отделения/ОАИЛ, урология, неонатология“-** Обхванати са 3 отделения в МБАЛ Смолян – ОАИЛ, неонатология, урология. Проверени са съответните документи, Медицинският и

помощен персонал са запознати и спазват разработените и внедрени стандартни оперативни процедури. По време на проверката са наблюдени някои практики – хигиена на ръце, поведение спрямо опасни отпадъци, поставяне на уретрален катетър и ПВК. Няма установени нарушения.

Извършени са редица дейности по писма на МЗ, както следва:

- ✓ Във връзка с **писмо № 62-08-27/ 18.01.2024г.** на МЗ относно въведени правила в Националната здравноинформационна система при въвеждане на извършени имунизации по национални програми, са информирани всички общопрактикуващи лекари и е обърнато внимание при въвеждане на лекарствения продукт да съответства на реално приложения.
- ✓ В изпълнение на **Националната програма за подобряване на ваксинопрофилактиката на сезонния грип и на пневмококовите инфекции при лица на и над 65г. и дадените указания с писмо №09-00-44/31-01.2024г.** са информирани всички лични лекари за създаване на организация относно заявка, доставка и прилагане на ваксината срещу пневмококови инфекции.
- ✓ Във връзка с приети изменения в **Наредба №15 за имунизациите** в Република България са информирани с писмо медицинските специалисти относно изменения в Приложение №10 към чл. 20, ал. 1, свързани с медицинските противопоказания за имунизации и утвърденото със заповед на министъра на здравеопазването Методическо указание с препоръки за имунизации при деца с хронични заболявания.
- ✓ С цел **недопускане епидемично разпространение на морбили в страната и изпълнение на дадените указания с писмо № 16-00-70/06.02.2024г. и 06.02.2024г.** са информирани всички лечебни заведения в областта. Извършени са проверки в 31 АПМП. Извършени са две съвместни проверки с РЗОК в практики на общопрактикуващи лекари с отчетен нисък имунизационен обхват(под 95%) срещу морбили, паротит и рубеола. Открити са 168 деца с пропуснати имунизации и реимунизации. От тях 64 са в чужбина по данни на личния лекар. За констатираните пропуски е издадено 1 предписание на личен лекар-изпълнено, съставени са 2 АУАН на общопрактикуващи лекари и 2 АУАН на родители за отказ от имунизации и реимунизации на децата.
- ✓ Всички лечебни заведения са информирани за обнародваната **Наредба № Н-1 от 7 март 2024г. за условията и реда за провеждане на диагностика, профилактика и контрол на COVID-19** и свързаните с това промени в надзора на COVID-19.
- ✓ Във връзка с писмо на **МЗ с № 16-00-17/01.04.2024 г**. относно увеличаване на случаите на коклюш в страната е публикувана информация на сайта на РЗИ Изпратено е писмо до всички ОПЛ за преглед на имунизационния статус на децата от пациентския си списък, подлежащи на имунизация и реимунизация срещу коклюш. Изпратени са писма чрез общинските администрации до медицинските специалисти от здравните кабинети, обслужващи детски градини и училища за преглед на имунизационния статус на децата, като при установени пропуски да информират родителите и да препоръчат посещение при общопрактикуващите лекари. Обърна се внимание за предприемане на конкретни действия при регистриране на случай на коклюш в организиран детски и ученически колектив. При последващи проверки за издирване на необхванати лица са съставени 2 АУАН за несвоевременно обхващане на деца от личния лекар.

Своевременно е създадена организация за осигуряването на имунизационен кабинет за безплатно ваксиниране на бременни жени. Информация за работното време и адрес е публикувана на сайта на РЗИ-Смолян и уведомени с писма всички лечебни заведения за организацията на лабораторната диагностика на коклюш. За своевременно лабораторно потвърждение на коклюш чрез PCR на всички ОПЛ, инфекционисти, пулмолози са предоставени сухи стерилни тампони за вземане на проби и е оказана методична помощ относно вземане на пробите и транспортирането им до РЗИ.

✓ писмо **№ 91-00-20/24.04.2024 г**. във връзка с масово нарастване на популацията на кърлежи ,е публикувана на сайта на РЗИ предоставена от НЦЗПБ информация относно намаляване на риска от ухапвания и поведение след ухапване.

✓ писмо **№ 16-00-25/ 29.04.2024 г.** за предстоящи доставки на ваксината **INFARIX HEXA, вместо досегашната HEXACIMA**, е създадена организация за уведомяване на

всички общопрактикуващи лекари и обобщаване на необходимите количества ваксини за обхващане на децата. Информацията е изпратена в МЗ в срок.

✓ За популяризиране на дейностите във връзка със **„Седмица на отворените врати за ранна диагностика на туберкулозата“** съвместно с отдел ПБПЗ всяко тримесечие е изготвяна информация за сайта на РЗИ, писма до директори и управители на лечебни заведения, както и до кметовете на всички общини в областта. По данни на специалистите от Кабинета за контрол на туберкулозата към областната болница са преминали 316 лица, попълнени са 316 анкетни карти, извършени изследвания с проба Манту 270 броя. Открити са 19 лица с латентна туберкулозна инфекция и от тях 18 са обхванати с химиопрофилактика. Открито е 1 лице съмнително за туберкулоза. По време на седмицата на отворени врати се организираха прегледи в дом за възрастни лица с психични заболявания на 97 лица, от които са открити 16 с латентна туберкулозна инфекция и са обхванати с химиопрофилактика.

✓ С указанията в писмо **№ 16-00-12/19.07.2024г. за** проследяване **разпространението на SARS-CoV-2**, в т.ч. ранно откриване на нови варианти на вируса са запознати отново всички лечебни заведения с писмо за съобщаването на случаи на COVID-19 по реда на Наредба № 21 за реда за регистрация, съобщаване и отчет на заразните болести. Изпратено е и писмо до всички самостоятелни медико-диагностични лаборатории и лабораториите в лечебни заведения за спазване на Наредба № Н-1 от 07.03.2024 г.

✓ С писмо са информирани всички ЛЗ за **регистрираните случаи в страната на Западнонилска треска** и засилване надзора и контрола на заболяването Информация за заболяването и как да се предпазим от ухапване от комари е публикувана и на сайта на инспекцията.

✓ Във връзка със **Световния ден за борба с хепатита** съвместно с отдел ПБПЗ е реализирана акция за информиране относно начините на заразяване и рисковете, свързани с вирусните хепатити. Разпространено е прессъобщение до всички местни медии, с което се обяви кампания за анонимно и безплатно изследване за хепатити В и С- Организира се безплатно изследване за хепатити В и С на желаещите лица в здравната инспекция и с мобилни екипи в четири производствени предприятия в областта. Изследвани са 263 лица, от които 3 установени с положителен резултат за хепатит В са насочени към личния лекар.

Организирано е и събирането и изпращане на 60 серумни проби от медицински персонал в НРЛ „Хепатитни вируси“ към НЦЗП Б за сероепидемиологично проучване з разпространението на вирусите на хепатит В и С и определяне на поствакцинационен имунитет срещу хепатит В.

✓ Със стартиране **имунизационната кампания срещу COVID-19** за есенно-зимния сезон 2024/2025г. на 11.09.2024г. е публикувана информация на сайта на инспекцията за новата вариантна ваксина, кабинетите където може да се приложи, препоръките на Националния експертен съвет по имунизации за ваксинация срещу COVID-19 и необходимостта от превенция на уязвимите групи от населението. Всички лечебни заведения, извършващи имунизации срещу COVID-19, са запознати с препоръките и Кратката характеристика на продукта.

✓ С писмо за възможност за участие в организираните от МЗ уебинари, са информирани всички общопрактикуващи лекари за новите ваксини, начин на приложение, противопоказания, имунизационни схеми. Служителите от отдел“ПЕК“ също участваха в уебинарите на които се предостави актуална информация относно новите ваксини срещу дифтерия, тетанус, коклюш, полиомиелит, хемофилус инфлуенце тип Б и хепатитБ/Infanrix Hexa и Infanrix-IPV-HiB/ и ваксината срещу пневмококови инфекции/Vaxneuvance/.

Реализирани са много инициативи по изпълнение на националните програми по профилактиката, контрола и надзора на заразните болести.

1.Национална програма за превенция и контрол на ХИВ и СПИ 2021г. -2030г.

Във връзка с Възлагателни заповеди за дейности по програмата е проведена работна среща в к.к. Пампорово с лектор проф. Радка Аргирова и участието на здравни специалисти - служители от РЗИ - Хасково, Кърджали и Смолян и медици от областта. Представена е актуална информация за продължаващата пандемия от ХИВ по света, проблемите при овладяването й и съвременни методи за диагностика и тестване, новостите в

лечението.Засегнат беше и проблемът със стигмата в обществото и сред медицинските специалисти, което възпрепятства навременното лечение и води до социална изолация. Провеждени са образователни кампании сред различни групи от обществото- ученици и студенти. Участвано е в работните срещи на национално ниво.

Със средства от програмата са осигурени диагностикуми и консумативи за изследване на сексуално предавани инфекции –за нуждите на РЗИ при провеждането на кампании и за дейността на новоразкрития КАБКИС.

През годината са извършени 427 броя изследвания за ХИВ. Изследване са 282 лица от рискови групи, по желание и за документи са изследвани, 95 бременни жени, 39 хемодиализирани лица и с диференциално-диагностична цел са изследвани 11 лица. Няма установени положителни резултати.

3. Национална програма за първична профилактика на рака на маточната шийка 2021г. -2024г.

Проведена е учително-родителска среща в гр. Девин с компетентното участие на изтъкнатия вирусолог проф. дмн. Радка Аргирова, на която са новостите във ваксинологията, надеждността на ваксините като специфична профилактика на инфекциозните болести, които понякога водят до сериозни усложнения, вкл. рак. Акцентът бе върху ваксината срещу рака на маточната шийка.

За повишаване информираността на родителите на деца от целевата група е изпратено писмо до РУО на МОН за разпространение на подробна информация с отговори на най-често задаваните въпроси и отговори за ваксинацията срещу рака на маточната шийка чрез дигиталните платформи за образование. Раздадени са здравно-информационни материали на родители и медицински специалисти На среща с ОПЛ е предоставена подробна информация за дейностите по националната програма, целевата група, ваксината, която се прилага, нейната ефективност и безопасност. Изготвена е и информация под формата на ОМП за ваксината, схемата на приложение, кодовете за отчитане, която е предоставена на личните лекари.

4. Национална програма за превенция и контрол на вирусните хепатити 2021-2030г.

Във връзка с Възлагателна заповед за дейности по програмата са разпространени информационни материали. Осигурени са диагностикуми за изследване на вирусни хепатити Б и С, както и необходимите лабораторни консумативи. Проведени са 2 обучения на лица от малцинствените общности (роми) , относно начините за предпазване от заразяване с вирусни хепатитим обучения за повишаване на капацитета на медицинските специалисти по теми свързани с риска от инфекции с хепатит Б и С на работното място, защита на медицинския персонал – лични предпазни средства, имунизация срещу хепатит Б и имунизационни схеми, актуалните препоръки за предпазване и постекспозиционна профилактика на медицинския персонал от инфекция с вирусен хепатит Б и С.

По случай 28 юли Световен ден за борба с хепатита е организирана кампания за анонимно и безплатно изследване за хепатити В и С – в медицинската лаборатория на инспекцията, както и сред колективи от производствени предприятия в областта. Реализирана е и инфорационна акция.

5. Национална програма за подобряване на ваксинопрофилактиката на сезонния грип и пневмококовите инфекции при лица на и над 65г. 2023г. -2026г.

За популяризиране на Програмата и възможността за ваксинопрофилактика е публикувана информация на сайта на инспекцията и за местните медии. Дадено е и интервю за местна електронна медия.

Проведена е работна среща с общопрактикуващи лекари и оказана методична помощ относно приложение на ваксините срещу грип и пневмококови инфекции и правилното отчитане.

6. Национална програма за профилактика на ротавирусните гастроентерити 2022г. -2025г.

Разпространени са брошури с информация за ротавирусния гастроентерит, значимостта на ваксинацията като основно средство за профилактика и намаляване случаи на тежки усложнения и смъртни случаи. Проведена е работна среща с общопрактикуващи

лекари и е обсъдена тежестта на заболяването и ефективността на ваксинопрофилактиката, ваксините, които се прилагат, схемите на приложение, безопасността на биопродуктите.

7. Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата в Р.ппБългария 2021г. – 2025г.

Служители от РЗИ участваха в работна среща в гр. Хисаря, за ранната диагностика и терапевтичен подход при латентната туберкулоза.

В МЗ са изпратени в указания срок цялостни отчети за изпълнение на съответните дейности по посочените националните програми.

В дългогодишната работа по **имунопрофилактиката** е изградена рутина и се спазват всички изисквания по доставката, съхранението, осигуряването и отчитането на биопродукти.

Отчита се повишение на показателите за имунизационен обхват при имунизации и реимунизации със задължителни ваксини. О**бщият имунизационен обхват е 66,4%, при имунизациите -97,58%** /96,64% за 2023г./ **при реимунизациите - 57,49%.** В детската възраст до 17г. обхватът на реимунизациите е 94,35% /89,46% за 2023г./ . За съжаление продължава негативното отноение към ваксините. Необхванати са и деца поради медицински причини и отсъствие от населеното място. Пред Областната специализирана комисия за освобождаване от имунизации са представени документи и издадени протоколи за отлагане на имунизации по медицински противопоказания за период по-дълъг от три месеца на 2 деца. При едното има отлагане на реимунизацията срещу коклюш за срок от 2 години, а на другото се отлагат последващите реимунизации до уточняване на състоянието.

Остава проблемно обхващането на наборите над 25 годишна възраст, подлежащи на реимунизация срещу тетанус и дифтерия. Необхванатите са основно по причини други от немедицински характер, като неявяване при личния лекар за извършване на реимунизацията, въпреки многократните напомняния от негова страна, нерегламентиран отказ, миграцията на територията на страната и извън нея, наличие на здравнеосигурени лица, без избран личен лекар.

При извършените проверки са констатирани проблеми свързани с правилното планиране на подлежащите, необходимите количества ваксини, своевременното им обхващане със задължителни имунизации и реимунизации, съгласно Имунизационния календар и работата с родителите отказващи имунизации и реимунизации на децата. Проведени са срещи и разговори с тези родители, предоставена им е информация за риска от сериозни заболявания без ваксинация, ефективността и безопасността на ваксините и нежеланите реакции.

За пропуски при изпълнение на дейностите по имунопрофилактика са прдприети административнонаказателни мерки. Издаде се едно предписание и са съставени 36 АУАН. От тях 32 на родители, удостоверяващи отказ от имунизации и реимунизации на децата, съобщени от личните лекари по реда на Наредба №15 /2005г. за имунизациите в Р България. За несвоевременно обхващане на подлежащите лица от пациентския списък и неоснователно отлагане на задължителните имунизации и реимунизации са съставени 4 АУАН на общопрактикуващи лекари.

Добри резултати има при имунизациите с ротавирусни ваксини, както и при имунизациите на възрастни хора над 65г. със сезонните грипни ваксини, по националните програми. За поредна година много нисък имунизационен обхват има сред целевата група за първична профилактика на рак на маточната шийка.

Извършените задължителни имунизации и реимунизации са показани на таблицата:

Имунизации и реимунизации	**Брой подлежащи / Брой имунизирани**	**Имунизационен обхват %**		
		2024 г.	**2023 г.**	**2022 г.**

Туберкулоза					
Имунизация: - новородени - без белег на 7м.-отрицат. след проба Манту	280 13	273 13	97,5 100	94,57 100	96,36 100
Реимунизация 7 год.	247	247	100	100	100
Хепатит В					
-новородени	280	273	97,5	94,57	97,27
Имунизация с шесткомпонентна ваксина ДТКаХепБПиХИБ					
-първи прием	483	474	98,13	97,05	96
-втори прием	488	483	98,97	96,78	96
-трети прием	492	484	98,37	98,93	96
-Реимунизация на 16мес. с Петкомонентна в-на	465	443	95,26	95,67	93,64
-Реимунизация на 6 год. с Тетраксим	610	580	95,08	86,94	92
-Реимунизация на 12 год с Тдка	671	631	94,03	86,9	94,16
Имунизация с пневмококова ваксина					
-първи прием	483	475	98,34	97,43	96,5
-втори прием	491	473	96,33	96,27	96
-Реимунизация на 12 мес.	460	442	96,08	96,82	94,18
Морбили, Паротит, Рубеола					
- имунизация на 13 мес. възраст	467	445	95,28	95,67	95,5
-Реимунизация на 12 години	671	636	94,78	86,88	93,17
ОБЩО	**6601**	**6372**	**96,53%**	**93,74%**	**95%**

С целеви и препоръчителни имунизации и реимунизации са обхванати: Имунизация срещу бяс - 21 лица, всички постекспозиционно. Наранени са от лисица, безстопанствени и неимунизирани домашни кучета, без връзка с професията им.Изразходени са 95 дози Вероваб. Няма съобщени нежелани реакции след приложение на ваксината Вероваб.

Имунизация срещу човешки папиломен вирус са обхванати

11 и 12г. възраст - с първи прием са 17 момичета
и с втори прием 9.
13г. възраст - с първи прием 15 момичета
и с втори прием 8.
друга възраст – 4, с ваксина закупена от тях.

Имунизация срещу ротавирусни инфекци

- двудозова схема - с първи прием 228 деца, с втори прием - 208 деца;
- тридозова схема – с първи прием 17 деца, с втори - 13 и с трети – 12 деца.

Имунизация срещу пневмококови инфекции 835 лица по националната програма.

Имунизация срещу грип - 6236 по националната програма и 95 други.

Имунизация срещу варицела -12 лица.

Имунизация срещу менингококови инфекции – 3 лица, за пътуване до Саудитска Арабия.

Реимунизация срещу тетанус при нараняване 110лица.

Ваксинопредотвратими заболявания по ИК през 2024г. са 8 случая на вирусен хепатит тип В при хора над 40г., неимунизирани срещу заболяването и 4 случая на коклюш - един възможен и три потвърдени с PCR тест, при деца с пълен имунизационен статус за възрастта.

В сравнение с предходната година в областта е регистрирано **двукратно завишение на заразната заболеваемост** за сметка основно на въздушно- капкови инфекции, сред които на първо място варицелата с над 5 пъти завишаване, следвана от скарлатина , почти двукратно повече. Увеличен е и броят на ентероколитите. Няма регистрирани взривове от хранителни заболявания и други заразни заболявания.

Своевременно са проучвани, регистрирани и съобщавани заразните и паразитни болести и са предприети противоепидемични мерки. Ежедневно се регистрират и съобщават случаите на заразни болести, съгласно Наредба №21/2005г. и се изготвят месечни отчети в съответния срок.

Регистрирани са общо **1550 остри заразни заболявания** /без грип и ОРЗ и паразитози/ и заразна **заболяемост 1682,82%ооо** при 832,31%ооо за 2023г.

Хоспитализирани тежко и средно тежко състояние са 297 случая / ентероколити и COVID-19/ , 19,16% от всички .

Съобщени са 2 починали лица с коронавирусна инфекция и смъртността е 2,17 на 100 000, а леталитетът 0,12% .

Извършени са епидемиологични проучвания на 1002 заразни огнища.

В структурата на общата инфекциозна заболеваемост отново преобладават въздушно-капковите инфекции, но тази година за сметка на случаите на варицела.

По относителен дял групите инфекции се разпределят:

въздушно-капкови инфекции–87,29% при 86 % за 2023 год**.;**

- ✓ **чревните инфекции** –10,51% при 12,09% за 2023г.;
- ✓ вирусните хепатити – 1,29% при 0,90% за 2023г.;
- ✓ невроинфекции – 3,25% при 0,25% за 2023г.;
- ✓ трансмисивни инфекции – 0,38% при 0,25 за 2023г.
- ✓ зоонози с множествен мех. на предаване и СПИ – по 0,12%
- ✓ инфекции с няколко меха. на предаване/**ХИВ**/- 0,06%; 0,25% за 2023г.;

Структурата на общата инфекциозна заболяемост по нозологични единици е :

- ✓ варицела с относителен дял 67,54%, срещу 22,13% за 2023г.
- ✓ COVID-19 с относителен дял 12,58% срещу 55% за 2023г.
- ✓ ентероколитите - 8,25%, срещу 7,72% за 2023год.
- ✓ скарлатина – 6,32%, срещу 7% за 2023 год.
- ✓ вирусни хепатити – 1,29%, срещу 0,90% за 2023 год
- ✓ ротавирусен гастроентерит – 1,09% срещу 0,64% за 2023г
- ✓ салмонелоза – 1,03%, срещу 3,73% за 2023г.
- ✓ туберкулоза – 0,58%, срещу 1,8% за 2023г.
- ✓ Лаймска борелиоза – 0,32% срещу 0,25% за 2023г.
- ✓ Коклюш – 0,25% срещу 0,13% за 2023г.
- ✓ СПИ – 0,12% при 0,38% за 2023г.
- ✓ ХИВ инфекция – 0,06% срещу 0,25% за 2023г.
- ✓ бактериален менингоенцефалит, Ку-треска, марсилска треска и листериоза – по 0,06%.

По групи, водещи в структурата са: При въздушно-капковите инфекции варицела-77,38%, COVID-19 – 14,41%, скарлатина - 7,24.

При чревните инфекции - ентероколитите – 78,52%, ротавирусните гастроентерити – 10,42%, салмонелозите – 9,8%.

При останалите групи инфекции прави впечатление повечето случаи на хепатит Б -8, 5 случая на Лаймска болест, по 1 марсилска треска, листериоза и ку-треска.

През годината е регистрирано **завишаване на заболяемостта от ОРЗ и грип** и достигане до епидемични стойности /268,9 на 10 000/, при доказана циркулация на грипни

вируси тип А /H3N2/ и /H1N1/ от взетите проби и е **обявена грипна епидемия** на територията на областта за периода 18.01. – 05.02.2024г. с въвеждане на временни противоепидемични мерки, съгласно решение на Областния оперативен щаб за борба с грип и ОРЗ, съгласувано с гл. държавен инспектор.

Регистрирани целогодишно са 195 случая потвърдени на COVID-19 със заболяемост 211,7%ооо при 457,4%ооо за 2023г. Завишаване на случаите има в началото на годината и през трето тримесечие. Засегнати са всички възрасти, но 77,43% са при хора над 50г. Хоспитализирани са 96 лица / 49,23%/ при 61,6% за 2023г..Съобщени са 2 починали лица, смъртността е 2,17**%ооо** и леталитет 1,02% при смъртност 17,14 **%ооо** и леталитет 3,74% за 2023г..

Заболяемостта от туберкулоза е 9,77%ооо при **15%ооо** за 2023 г**.** През последните пет години в областта не се наблюдава съществена динамика на заболеваемостта от туберкулоза. Най- ниска е заболяемостта през 2021 година.

В областта на паразитозите обичайно се регистрират малък брой случаи. За годината заболяемостта при регистрираните паразитози :

ехинококоза- заболяемост 1,09%ооо/1сл./;

аскаридоза- 3,26%ооо/ 3сл./

ентеробиоза- опаразитени в детските заведения-1.59%от обхванатите и 0,68 от общото население

жиардиаза –заболяемост 1,09%ооо

Няма регистрирани внасяни паразитни болести

В област Смолян на епидемиологичен **надзор на вътреболнични инфекции** подлежат 8 лечебни заведения – 4 МБАЛ, 1 ЦПЗ и 3 СБР. Във всички лечебни заведения в областта са създадени комисии по ВБИ съгласно Наредба № 3/08.03.2013г. за утвърждаване на медицински стандарт по превенция и контрол на вътреболничните инфекции. Всяко лечебно заведение разполага с годишна програма за профилактика и контрол на ВБИ и програма за ограничаване на АМР, в съответствие с наредбата.

Регистрирани са **180 инфекции свързани с медицинското обслужване** срещу 150 за предходната година, при 36787 преминали болни. Относителният дял на ИСМО при преминалите болни е 0,48% при 0,43% за 2023г.

Не се наблюдава съществена динамика в регистрираните инфекции свързани с медицинското обслужване в лечебните заведения за болнична помощ в област Смолян. Както и предходната година регистрираните случаи са в МБАЛ Смолян, което е свързано и с по-голямата леглова база, наличието на повече специализирани отделения, отделение за интензивно лечение и по-големият брой преминали пациенти и Отделение по епидемиология и микробиология. Най-много са случаите в ОАИЛ и ХО. Водещи в ОАИЛ са инфекциите на долни дихателни пътища, а в ХО – инфекции на хирургичното място и с водещо участие в етиологичната структура съответно на Клебсиела, Ацинетобактер, Псевдомонас, Стафилокок куагулазо нег., Ешерихия коли, Стафилок. ауреус и Кандида. Относителният дял на лекуваните с антибиотици пациенти изписани от лечебните заведения за болнична помощ в областта е 25,15% при 25,72% през 2023 година.

От регистрираните назокомиални инфекции 95% са микробиологично доказани. Поддържа се недостатъчно ниво на регистрация на ВБИ, особено това се отнася за общинските болници, в които за поредна година няма регистрирани инфекции, свързани с медицинското обслужване. До известна степен това се дължи на по-малкия брой хоспитализирани пациенти, липсата на интензивни отделения и тежко болни и краткия престой на болните в лечебното заведение.

През 2024 година са реализирани планувaните дейности. Акценти в работата на дирекцията бяха дейностите свързани с имунопрофилактиката и изпълнение на Имунизационния календар на страната, надзора на заразните болести и изпълнение на дейности по национални програми.

Изпълнени са много допълнителни дейности писма на МЗ и по действащите национални програми. С цел повишаване информираността на медицинските специалисти,

целеви групи от населението се организираха много обучения и информационни срещи по теми свързани с ХИВ, вирусни хепатити, туберкулоза, грип и възможностите за ваксинопрофилактика на някои заболявания.

При изпълнение на задълженията и за правилно прилагане на нормативната уредба много ползотворни са организираните от МЗ онлайн-срещи по различни теми, обсъждане и решение на възникнали казуси.

Своевременно е предоставяна информация на всички лечебни заведения и населениетоотносно ваксинопрофилактика, епидемичната обстановка, профилактика и предпазване от заразни заболявания. Успоредно с контролната дейност е оказвана консултативна и методична помощ на лечебните, детските, учебни и социални заведения по актуални проблеми и спазване на противоепидемичния режим и имунопрофилактиката.

Отдел "Медицински изследвания" включва клинична микробиология и медицинска паразитология. Щатните длъжности са за началник на отдел, 4 младши експерти и хигиенист. Продължава да е вакантна длъжността началник на отдел, въпреки обявяваните конкурси. По граждански договор в отдела работи паразитолог.

Изследваните проби са с 325 по-малко в сравнение с предходната година, основно за сметка на микробиологичните изследвания, извършени по профилактични и епидемиологични показания.

В изпълнение на дейностите по национални програми са извършени 1563 изследвания за ХИВ, вирусни хепатити В и С и сифилис, в лабораторията на РЗИ и на терен при организирани кампании.

Постигнат е и по-добър обхват с профилактични изследвания на организираните детски колективи, съгласно Наредба №5/2006г. за диагностиката, профилактиката и контрола на местните паразитози.

Всички постъпили в отдела проби са изработени качествено и своевременно. В съответствие с процедурата и в срок се изпълнява административната услуга "Регистрация и заверка на лична здравна книжка", регистрирани са 813 лични здравни книжки. Извършеният вътрешен контрол на дейността на служителите не констатира сериозни пропуски в работата. При външният контрол по диагностика на паразитозите, ХИВ, хепатит Б и С и серологична диагностика на сифилис се представят успешно и е получен сертификат. За подобряване качеството на работа са проведени колегиуми и обучения в НЦЗПБ..

Изследваните проби и изследвания по видове, в сравнение с предходната година са, както следва:

Изследваните проби по видове и в сравнение с предходната година са, както следва:

	2023г.		2024г.	
Вид проба	Брой проби	Брой изследвания	Брой проби	Брой изследвания
Микробиологични проби	1108	2457	858	2188
Вирусологични проби	1623	1623	1563	1563
Изследвания за COVID 19	15	15	-	-
Паразитологични проби	6941	6986	6803	6913
Общ брой	9687	11081	9224	10664

В дирекция НЗБ преобладават младите специалисти и сме с очакване да продължават да се квалифицират, като използват различните форми за това.

ДИРЕКЦИЯ МЕДИЦИНСКИ ДЕЙНОСТИ

Дирекцията се състои от 11щ.дл., заети. И тримата лекари в дирекцията са в пенсионна възраст, но други кандидати няма. Служителите са взаимозаменяеми и не се допуска отказ от предоставяне на административни услуги. Всички са участвали в обучения с и без откъсване от работа, с цел повишаване на професионалните умения. Периодично се актуализират оперативните процедури, с което се унифицира и облекчава дейността на служителите. Дирекцията е обезпечена с офис оборудване и консумативи. За дигитализиране на МЕД е обособено още едно работно място в РКМЕ, комплектовано с компютърна конфигурация и скенер, както и нов скенер от по-висок клас.

Основните цели в дейността на дирекцията през 2024г. са повишаване на качеството и гарантиране достъпността до медицинска помощ и лекарствоснабдяване за населението от област Смолян и защита правата на пациентите, чрез постоянен контрол и мониторинг върху дейността на лечебните заведения за спазване на утвърдените медицински стандарти и здравното законодателство.

Медицинското обслужване в областта се осигурява от регистрирани лечебни заведения с широк диапазон на дейност. Дирекция медицински дейности организира и упражнява контрол върху 379, с три по-малко в сравнение с 2023 г.

Лечебните заведения в област Смолян през 2024 г. са показани в таблицата:

№	Лечебни заведения	Брой обекти към 31.12.2022 г.	Брой обекти към 31.12.2023 г.	Брой обекти към 31.12.2024 г.
1.	Лечебни заведения за болнична помощ	8	8	8
2.	Лечебни заведения за първична медицинска помощ	65	64	62
3.	Лечебни заведения за първична дентална помощ	122	125	125
4.	Лечебни заведения за специализирана медицинска помощ, в т.ч. МЦ, МДЦ, ДКЦ	73	78	75
5.	Медико-диагностични лаборатории	6	6	7
6.	Медико-технически лаборатории	20	20	20
7.	Хосписи	0	0	0
8.	Регистрирани лица, упражняващи неконвенционални методи за благоприятно повлияване на индивидуалното здраве	5	5	6
9.	ЦСМП и филиали	10	10	10
10.	Аптеки	48	49	49
11	Дрогерии	17	17	16
	ОБЩО:	**374**	**382**	**379**

Планувaните за годината дейности са изпълнени. Освен планови и тематични проверки са извършени приоритетно и проверки по жалби и сигнали на граждани и институции.

През 2024г. **са намаляли преписките** по Регистрация/пререгистрация и заличаване ЛЗ за извънболнична помощ. **Регистрирани са 5 нови лечебни заведения / 13 за 2023г./** - 3 амбулатории по дентална медицина и 2 специализирани медико-технически амбулатории.

За пререгистрация са постъпили 39 заявления /18,7% по-малко в сравнение с 2023 г./ от 26 ЛЗ - 13 АПМПДМ, 8 МЦ, 1 ДКЦ, 2 ОПЛ, 1 АСМП, 1 МДЛ. За първи път в областта се вписва дейност по трансплантация на тъкани: склера и амниотична мембрана в амбулатория за специализирана извънболнична медицинска помощ" ООД, както и за първи път е разкрита дейност „Медицинска онкология“ извън областния град, в гр. Мадан, с което се очаква по-системно наблюдение на онкоболните.

За административното обслужване на заявленията са извършени 12 / 50% по-малко/ проверки на място, предоставени са консултации, мнения, препоръки на ръководителите на ЛЗ.

Заличени са 8 ЛЗ / при 11 предходната година/. Това са 1 АСМП по очни болести, 2 ОПЛ, едно от които служебно поради смърт на титуляра, 2 АПМПДМ, 2 АСМП – ГП - СГП Кардио и Травма, 1 СМТЛ. Част от тях са по повод на нереализирана дейност от дублиращи специалности и не се отразяват съществено върху осигуреността.

И през 2024 г. двукратно са уведомявани общините за промени в броя на лечебните заведения на тяхна територия. Извършвани са текущо справки в публичния регистър на ЛЗ и за установено от нас несъответствие е извършена актуализация в регистъра.

Продължава липсата на кандидати за регистриране на амбулатории за здравни грижи на територията на цялата област.

Затруднения се изпитват за удостоверяване на дейност от ЛЗ, гастролиращи на територията на областта без регистрация. Кметовете и лекарите в населеното място следва да не го допускат.

От ЛЗБМП са постъпили 6 заявления за пререгистрация. Две МБАЛ са пререгистрирани по повод вписване съвета на директорите, една за увеличаване на капитала и три за вписване на нови дейности, а именно: МБАЛ Мадан повиши нивото на компетентност на клинична лаборатория на второ и се акредитира като база за обучение. МБАЛ Златоград също повиши нивото на компетентност на клинична лаборатория от първо на второ. МБАЛ – Девин – вписва нова дейност клинична лаборатория на второ ниво и база за обучение. Дейностите са нови за лечебните заведения, но са съществували в областта. Полезно би било при разкриване на нови дейности, тяхната необходимост да се обсъжда предварително съвместно с ръководителите на ЛЗ, РЗИ и РЗОК с цел стимулиране развитието на дефицитни специалности. Чест е, че три от съществуващите болници са атестирани като бази за обучение , което съдейства за изграждане на специалисти.

Извършени са 27 проверки за съответствие с МС по 10 специалности. Извършена е 1 **проверка за минимален обем дейност, съгласно наредба №49/2010 г.** във връзка с актуалното Разрешително за дейност на МБАЛ Смолян. Установено е изпълнение на критично ниско ниво, за което е уведомено МЗ. Проблемът се задълбочава в исторически план и е наложително лечебното заведение да предприеме оздравителни мерки.

Извършени са по една планувана проверка през годината на практиките за неконвенционална медицина и не са установени нарушения. От 6 регистрирани, реално дейност изпълняват три. Останалите трима лекари писмено са декларирали, че през периода не са работили. Предстои изясняване на статуса им.

През годината настъпиха изключително важни промени в **организацията на работа на медицинската експертиза** за ТНР/СУ във връзка с изменения в ПУОРОМЕРКМЕ по Постановление 47/ 13.03.2024 г. Въведе се централното разпределение на случаен принцип на заявленията – декларации за освидетелстване/преосвидетелстване; създадена е организация за изграждане на 4 нови ТЕЛК - по една в общинските болници и още 1 в областната, общо станаха 5 комисии. Една от комисиите заработи по-късно, след намеса на общинското ръководство. Преодоля се съпротивата на лекарите, уточни се режимът на работа. Проследено е и участието на новите членове в обучение от НЕЛК, което се проточи във времето по субективни причини, но до края на годината, с упорито настояване от наша страна, всички са представили сертификат.

Подкрепа е получавана от МЗ и НЕЛК с конкретни указания по практическо приложение на промените. Инспекторите и експертите от РКМЕ са участвали във всички дистанционни форми на обучение и поддържат сериозен обмен на информация. Всички

материали са изпращани до председателите на ТЕЛК за сведение и прилагане в практиката. По повод констатирани пропуски в дигитализирането на МЕД ни е обърнато внимание от НЕЛК, за отстраняването на които със заповед на директора са предприети конкретни действия. Работата по дигитализирането на документацията е подсилена чрез временно командирован служител и втори, отработващ по 2 часа дневно, определен е лекар за контрол на процеса. Дигитализирани са 2977 МЕД. Целево са проверени всички ТЕЛК за затруднения по техническото обслужване на ИСКМЕ. Непрекъснато се комуникира с ИО за разрешаване на възникнали въпроси.

РКМЕ координира връзката между пациентите и ТЕЛК, НЕЛК, НОИ, РДСП в областта и страната. Многократни са запитванията от граждани за движението на заявленията им, независимо в коя комисия са разпределени. Експерти от РКМЕ ежедневно дистанционно и при възникнала потребност оказват на място помощ на ТЕЛК, ЛКК и лекуващите лекари. С наше съдействие е извършена актуализация на профилите в ЕИСКМЕ. Обединяването на двете системи под контрола на ИО ще подпомогне изключително много работата по контрола на експертизата като цяло.

И през 2024 г. продължава тенденцията за намаляване на молбите за експертиза, но в по-малка степен. Приети са 3092 с 4,6% по-малко в сравнение с 2023 г. заявления-декларации за експертизата на трайната и временна неработоспособност. От тях 8,35 са за временна неработоспособност и 91,6% ТНР/ВСУ. Съотношението на първично освидетелстване/преосвидетелстване е 51%/49%, което показва увеличаване на болестите, водещи до трайни увреждания. Влезлите в сила са 3209 с 3,8% повече от постъпилите заявления. Разликата е в резултат на прехвърлени от предходната. Стриктно се спазва изискването за уведомяване на потребителите за изтичане срока на валидност на ЕР четири месеца преди крайния срок на ЕР. Ежемесечно се изготвя справка на просрочилите заявления. Тази справка изсветли комисиите, допуснали просрочване. Стана ясно, че забавяне на експертиза по вина на ТЕЛК от нашата област е рядко, но не е така за някои комисии в страната. Неколкократно е водена кореспондирали по телефона с отделни РЗИ, РКМЕ, ТЕЛК. Поради нерешаване на въпроса е отправено и писмено запитване до МЗ и НЕЛК. На лица, кандидатствали за експертиза чрез РКМЕ Смолян са постановени 4 137 ЕР, които се проверяват от главен инспектор от дирекцията. От тях 95,6% /3 957/ са ЕР, постановени от ТЕЛК и ЕР от НЕЛК 4,4% /180/. При 14% /581бр./ от проверените са констатирани технически грешки и са върнати за корекция.. Въпреки дигитализацията обемът на преписките с институциите остава голям, както и работата по извършване на справки и заверки на документи по искане на пациентите във връзка за доказване на ТНР/СУ пред институциите. Считаме, че не е регулиран добре контактът с граждани по въпросите на МЕ и информационният поток следва да бъде качествен на всяко ниво на мед. обслужване, социални служби и НОИ.

От НЕЛК са върнати 354 решения, 3% повече в сравнение с 2023 г., от които 13,4% потвърдени /5% повече от 2023г.; расте с 50% броят на отменените ЕР - 35%, което е лош атестат за качеството на експертизата; увеличение се наблюдава и при върнатите за повторна експертиза 48% при 30,7% през 2023 г., 3% други поводи. Тези резултати са обсъдени на Регионалния съвет, с участието на председателите на ТЕЛК. Поради незадоволително присъствие на членовете в заседанията, с писмо директорът на РЗИ обърна внимание на всички ръководители на МБАЛ за завишаване на контрола над дейността на ТЕЛК, вкл. участието в Регионалния съвет.

Във връзка с дейността по медицинска експертиза за временна неработоспособност в началото на годината със заповед на директора на РЗИ са определени 28 лекарски консултативни комисии, с три по-малко от 2023 г. От тях 19 са в болнична помощ, 9 в извънболнична помощ и нито 1 в СБР, поради липса на необходимост. Намалението с 2 на ЛКК в ИБМП се отразява отрицателно върху достъпа до експертиза. Непроменени остават – 6, комисиите за отпускане на помощни средства, съгласно ЗХУ, концентрирани в областния град. Считаме за целесъобразно изграждане на такива комисии и към общинските болници. Честите актуализации на ЛКК, на моменти с кризисни ситуации

поради кадровия недокомплект, се отразява негативно на качеството на медицинската експертиза за временна неработоспособност.
Завишена е взискателността към органите на медицинска експертиза чрез 24 проверки на място, с проследяване дейността, по отношение на правилното съставяне и своевременно регистриране на болничните листове. Проследяват се изпълнението на дадените от ДМД препоръки. Предоставена е методична помощ и по правилното попълване на задължителните реквизити в бланките. Разширени са обхватът и тематиката на заседанията на регионалния съвет. В дневния ред на заседанията са включвани теми, които касаят и трайната неработоспособност, като проблеми при своевременно въвеждане на данните в е-регистър и др. Категорично е становището на Съвета, че ОПЛ не подготвят правилно пациентите за явяване на ТЕЛК, което предпоставя следващи проблеми на експертизата.

Увеличил се е с 22 /151 бр./ броят на обжалвани болнични за временна неработоспособност. Относителният дял на издадените еднолично б.л. е спаднал четирикратно, вероятно в резултат на по-компетентно прилагане на НМЕ и по-ефективния контрол. Изпълнени са планувaните 153 проверки на място и по документи в системата за електронен контрол на решенията за временна неработоспособност. Изготвените три анализа са обсъдени на Регионален съвет. Преобладава броят на потвърдените случаи. Една пета – 20% от еднолично издадените б. л. са отменени. Отменените болнични листове, издадени еднолично е с 1/3 по-малък от отменените на ЛКК, което поставя въпроса за компетентност на членовете на ЛКК от една страна , а от друга практиката показва, че ЛКК са по-малко взискателни при проверките на обжалвани б.л., отколкото ТЕЛК. Причината за отмяна се състои предимно в несъобразяване от страна на лекарите с налични ЕР за трайна неработоспособност за обсъжданото заболяване; медиците не ползват електроните системи, които дават информация и възможност за контрол. ТЕЛК обяснява отмяната с липса на медицинска документация, аргументираща необходимостта от временна неработоспособност. На второ място с 14% са случаите, в които пациентите и ЛКК не представят доказателствен материал т.н. мълчалив отказ, което поставя под съмнение б.л.

Плановите и извънпланови задачи са изпълнение в пълен обем и в срок.

В съответствие със Закона за предложенията, сигналите, жалбите и молбите, се води регистър на постъпилите **жалби и сигнали по медицинското обслужване и МЕ.** Анализът им дава възможност за определяне на източниците на грешки и пропуски и за вземане на решения за подобряване на цялостната организация на медицинската помощ. Събира се максимално доказателствен материал, при необходимост се провежда събеседване с лицата, провокирали жалбите, запознават се ръководителите на лечебните заведения и приключват с констативен протокол, доклад и отговор до жалбоподателя и други ангажирани институции. Обработени са в срок и няма не приключили преписки за годината.

Постъпили са 9 преписки /двукратно по- малко от 2023г./ - 6 жалби и 3 сигнала. От жалбите една е **по мед. експертиза**, неоснователна. Пет са по **медицинско обслужване** и са неоснователни, повечето са последователни жалби от 1 лице, по 1тема. Една от жалбите е частично основателна. От сигналите: 1 по МЕ, неоснователен и 2 основателни, относно мед обслужване, касаещи насочване на болни непоказани и без добре оформена документация, от структурите на ЦСМП към СО на областната болница.

През 2024 г. 4те МБАЛ в областта и ЦПЗ имат договори с МЗ за заплащане на медицински дейности, извън обхвата на ЗЗО и дейност в трудно достъпни райони. Трите общински МБАЛ – Мадан , Златоград и Девин получават средства за консултативна помощ на пациенти в спешно състояние и обслужване в трудно достъпни райони, а МБАЛ Смолян - средства за спешното отделение, за дейностите на ТЕЛК, по диагностика, диспансеризация и профилактика на туберкулозата и за поддържане готовността за оказване на медицинска помощ при извънредни ситуации, аварии и катастрофи. През второто полугодие общинските болници получават средства и за новосъздадените ТЕЛК.

Центърът за психично здраве не се финансира по Закона за общественото осигуряване. Договорът с МЗ е основен източник на средства , които са недостатъчни за разгръщане възможностите на психиатричната помощ.

Осъществен е контрол върху разходване на финансовите средства чрез обработване на представените месечни отчети в електронен формат, при спазване на конфиденциалност на информацията. Установяваните грешки са коментирани с ръководителите на заведенията и своевременно коригирани. В срок са изпращани в МЗ, и приети без забележки. Извършени са 20 планови проверки на място, по една на тримесечие във всяко лечебно заведение, за съответствие с медицинските стандарти по изпълняваните дейности и с медицинската документация на болните. Не са констатирани пропуски по същество.

Събирана е информация по бюджетните програми на МЗ. Обобщена е в седем справки, предоставени на МЗ. В резултат на проявената взискателност през годините отбелязваме подобрение в спазване на определените срокове и в качеството на получаваните справки.

По контрол по заявяването, разпределението и разхода на лекарствени продукти, заплащани от МЗ за лечение на заболявания извън обхвата на ЗЗО са извършени проверки / месечни, двумесечни и тримесечни/ **на МБАЛ** за наличностите, изразходваните и срока на годност на получени по централно разпределение лекарствени продукти за лечение на Ковид-19. Отчетени са единични случаи на използване. Съхранява се Регкирона, негоден за употреба, поради изтекъл срок на годност, за който не се изготвят справки, но и няма разрешение за отпочване на процедура за унищожаване.

В изпълнение на нормативното изисквания беше събрана информация от общините за броя на правоимащите трансплантирани пациенти, броя на пътуванията и максималния размер на разходите за всеки вид заболяване, относно заплащане на транспорта им до съответните центрове за контролни прегледи. Справката съдържа 27 болни и е изпратена в МЗ.

Поддържа се регистър на лекарите, имащи право да предписват медикаменти извън ЗЗО с трима пулмолози. Не са предоставяни рецепти със синя лента.

При осъществяването на контрол по спазване на нормативните изисквания към формата, съдържанието, условията и реда за използване, обработка, анализ, съхраняване и предоставяне на медицинска документация от лечебните заведения и медицинските специалисти се установява, че **е**дни от най-често срещаните пропуски са при попълване на съобщенията за смърт - неправилно се попълват графите за основна причина за смърт и останалите, свързани с нея състояния. В тази връзка е въведена практика да се проверяват бланките в момента на представяне, но тъй като по- отдалечените практики ги изпращат чрез техническо лице, мед. сестра или по пощата, това не винаги е приложимо.

За оптимизиране на контролната дейност предлагаме НЗЦОА и МЗ да ни предоставят унифицирани форми на протоколи за плановите проверки по направления.

Извършените 4 планови проверки по ЗККК отново констатират много добра работа в отделението по трансфузионна хематология. Не са докладвани случаи на отказ за доставка на кръв на общинските болници, при строго разписани правила.

За резултатите е информирана Изпълнителната агенция по лекарствата.

През 2024 г. продължи да се работи по утвърдената през 2018 г. НЗК. На основание чл. 8б на Наредба 49/2020 г. за основните изисквания, на които трябва да отговарят устройството, дейността и вътрешният ред на лечебните заведение за болнична помощ и домовете за медико-социални грижи са постъпили искания от 1 МБАЛ и 1 СБР за промяна на броя и вида на разрешените болнични легла. Регионална здравна инспекция подкрепи със становището си до МЗ и двете промени. СБР „Орфей“ увеличи броя на леглата с 18, по-повод повишения интерес към услугите на лечебното заведение. МБАЛ Златоград извърши промени в рамките на утвърдените .

Осигуряването на добро медицинско обслужване на населението е възможно чрез **кадрово обезпечаване на здравната система с** осигуряване - лекари/ЛДМ, фармацевти и здравни специалисти. Смолянска област не прави изключение от дефицита на медици.

За изясняване на актуалното състояние на кадровия капацитет по специалности е събрана и изпратена в МЗ, информация от лечебните и здравни заведения за заетите длъжности по трудов договор и потребността от същите.

Проследено е изпълнението на Наредба 1/2015 г. за придобиване на специалност в системата за здравеопазване. В областта седем лечебни заведения са акредитирани за бази за обучение - 3 МБАЛ, 2 АПМП и 2 СБР. Двукратно е информирано МЗ за броя на местата, на които те желаят да назначат специализанти по държавна поръка. От обявените девет места е зачислен само един специализант по обща медицина. За останалите не са се явили кандидати. 34 са обявените места за специализация не финансирани от държавата, от пет бази –3 МБАЛ и 2СБР. От тях са заети 5. Информацията за местата за специализация и индивидуалните курсове за следдипломна квалификация публикуваме на сайта на инспекцията и писмено се уведомяват лечебните заведения и съсловните организации.

Работата по събиране, обработване и предоставяне на медико-статистическа информация за дейността на лечебните и здравни заведения е голяма по обем, защото са обработват значителен брой отчети с различна периодика. При значително добра предварителна подготовка за осигуряване на ритмично и качествено предоставяне на задължителните отчети и информации от лечебните заведения премина отчетната кампания на ЛЗ, които своевременно са информирани за електронните образци на отчетите, за правилното и коректно попълване. Специалистът по медицинска статистика участва присъствено в ежегодно съвещание на НСИ. През периода отпадна един оперативен отчет. Работата е много натоварена. В резултат на повишена взискателност и настойчивост е постигната мн. добра събираемост на отчетни форми -99% от ЛЗ. Неотчетени са лечебни заведения , които не упражняват дейност за отчитаното време. Същите през 2024 г. са закрити. На постъпилите 914 отчета е направен аритметически и логичен контрол и са изпратени по предназначение в срок. Връчено е предписание за некоректен отчет на едно ОПЛ.

Приети, обработени и предоставени в НЦОЗА са 19 съобщения за суицидни действия/ с едно повече/. Унифицираната карта за регистрация на суицидни действия е внедрена устойчиво, попълва са надлежно и се изпраща в срок; съобщения за смърт по предварителни данни 1362; 303 съобщения за раждане /при 347за 2023г./.

В срок са изработени са „Годишен анализ на здравно-демографското състояние и здр авната мрежа в област Смолян – 2023 г.” **и** „Справочник здравеопазване 2023 г. за област Смолян”. Задълбочават се негативните тенденции в областта.

Анализът на използваемостта на среден брой легла в областта през 2024 г. е 60% и отбелязва ръст от близо 1,5% /58,5% за 2023 г. и 54,7% за 2022 г./.

По лечебни заведения използваемостта на леглата в % е както следва:

ЛЗ Година	МБАЛ Смолян	МБАЛ Мадан	МБАЛ Златоград	МБАЛ Девин	СБР Баните	СБР Девин	СБР Рудозем	ЦПЗ	Общо област Смолян
2024 г.	47,8	50,8	47,8	29,6	85,1	63,6	74,9	88,0	60,00
2023 г.	48,2	48,4	50,6	28,4	8	64,5	66,5	90,2	58,5
2022 г.	49,2	45,6	50,2	29,7	74,4	61,1	50,8	90,6	54,7

Висока използваемост с над 70% се наблюдава в ЦПЗ-Смолян, СБР Баните и СБР Рудозем. Три ЛЗ са реализирали лек спад - МБАЛ Смолян, МБАЛ Златоград и СБР Девин.

Използваемост по видове активни легла:

- легла за интензивно лечение – **63,1%**, при 57,8% за 2023 г. - единственото отделение по Анестезиология и интензивно лечение е разкрито в МБАЛ „Д-р Бр. Шукеров“ АД с 9 легла и **69,9%** използваемост, показателят нараства с близо 12,1%. В МБАЛ – Мадан, едното спешно легло е реализирано използваемост – 1,6%.

- терапевтични легла – 54,4 % , при 52,6% за 2023 г. Процентно разпределение по болници: МБАЛ Златоград – 57,1%, МБАЛ Мадан – 56,6%, МБАЛ Смолян – 54,7%, и МБАЛ Девин – 40,5%.

- **хирургични легла**, без УНГ **– 56,2 %,** при 52,5% за 2023 г. По болници: МБАЛ Мадан – 58,8%, следвана от МБАЛ Смолян – 56,1 % 23 г., МБАЛ Златоград – 53,4% и МБАЛ Девин – 27,9%.
- **акушеро-гинекологични легла** – **31,5%** при 36,8% за 2023 г. В Мадан – 44,9%, МБАЛ Смолян е 31,5%, в МБАЛ Златоград -31,1% и МБАЛ Девин – 0,4. Всички болници бележат спад на използваемостта.
- **педиатрични легла** – **33,6%** при 34,6% за 2023 г. при 37,2% за 2022 г. По болници: МБАЛ Девин при 41,6%, МБАЛ Мадан – 40,2%, МБАЛ Златоград - 39,6 % и МБАЛ Смолян 30,5%.

Използваемост на „други легла“:

Психиатрични легла – 88,0 % при 90,2% за 2023 г. и 90,6% за 2022 г. В Центъра за психично здраве продължава да има висока използваемост.

За физикална и рехабилитационна медицина разкритите легла са 487- 482 са в специализираните болници за рехабилитация и 5 в областната болница. Продължава да има голям интересът към всички СБР. Същите се превръщат в предпочитани ЛЗ от пациенти на цялата страна. Постигнати са следните стойности:

- „СБР-НК” ЕАД филиал Баните – **85,1%** при 84,0% за 2023 г. и 74,4% за 2022 г. Забелязва се все по-голямо търсене в това лечебно заведение. Същото се е доказало в годините с добра база, специалисти и минералната вода.
- СБР „Орфей“ ЕООД гр. Девин – **63,5%** при 64,5% за 2023 г., при 61,1% за 2022 г. На лице е лек спад, най вероятно поради увеличения брой легла през годината .
- СБР „Родопи” ЕООД гр. Рудозем **– 74,9 %** при 66,5% за 2023 г. при 50,7% за 2022 г. Притегателната сила на лечебното заведение с всяка година бележи ръст . Приема пациенти от цялата страна.

Нулева е използваемостта на леглата по ФРМ в областната болница.

Успоредно с проверките по други поводи се извършва контрол и на материално-техническата обезпеченост на лечебните заведения. Проверява се спазването на графика за периодични технически прегледи, потвърждавани с протоколи от лизензирани сервиза . Благодарение на системния контрол не са установени неизправни апарати.

Контролът на обектите за търговия на едро и дребно с лекарствени продукти по реда на Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина- складове, аптеки, дрогерии се провежда планово.

В областта се извършва само търговия на дребно с лекарствени продукти в хуманната медицина и на такива с наркотични вещества от регистрираните 49 аптеки. От тях 30 имат лицензия за продажба на лекарствени продукти с наркотични вещества. Запазва се броят на аптеките в селата. Откриването на аптека в с. Богутево, както и две в к.к. Пампорово, които традиционно извършват дейност само през активния сезон, е провокирано от дадените материални стимули за аптеки в отдалечени и труднодостъпни райони. Въпреки това няма открита денонощна аптека. Броят на вендинг продажбите е непроменен, което доказва нецелесъобразността от тяхното инсталиране.

В аптеките са извършени 51 планови проверки, от които 51 по Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина и по Наредба № 28 за устройството, реда и организацията на работа в аптеките в хуманната медицина и номенклатурата за лекарствените продукти и 29 по ЗКНВП. Проверките по наркотични вещества са с 1 по-малко поради отпадане на лицензията, а по ЗЛПХМ са с 4 повече, в резултат на насочени такива по повод на изпълнение на дадени препоръки. Връчено е едно предписание за необозначени цени върху опаковка на продукта. По искане на Районна прокуратура е извършена проверка, свързана с установена продажба на електронни цигари, съдържащи производно на канабинол, което към датата на деянието не е в списъка на забранените вещества и не стартира мярка за административно нарушение.

Изготвени са 4 обобщени отчети за движението на лекарствените продукти, с наркотични вещества. Не са установени нарушения във водената документация и злоупотреби.

По искане на МЗ периодично са контролирани по 10% от аптеките за наличностите на противодиабетни и противоинфекциозни средства за деца по одобрен списък. Реализирани са 66 насочени проверки. Установена е неритмичност в доставките, но в резултат на доброто планиране от ръководителите на аптеки не се допуснаха кризисни периоди.

В областта устойчиво се прилага електронното предписване на реимбурсираните лекарствени продукти, наркотичните вещества и антибиотиците от всички групи.

Регистрираните на територията на областта дрогерии са 17. През периода една е закрита, а една не упражнява дейност. В края годината работещи са 15 дрогерии 10 в селата и 5 в градовете. Наличието им до известна степен подпомага достъпа до лекарствоснабдяване, но поради ограничения в номенклатурата на предлаганите лекарствени продукти, затрудненията остават. При настъпили промени в обстоятелствата регистърът се актуализира своевременно. Извършени са 14 проверки.

Изпълнени са планираните дейности по ОМП -изготвен е отчет за изпълнението през 2023 г. и план по ОМП и управление при кризи за 2024. Изпратени са указания до всички лечебни заведения за предстоящите задачите по ОМП. Изпратено е писмо до МЗ относно състоянието на имуществото на отрядите. Ръководителите на някои ЛЗ информират, че същото е морално остаряло и неприложимо. Не е получено становище, въпреки че МЗ е уведомено. Организирани са тренировки относно готовността за действие при БАК. Изпълнени са задачите по изготвяне на списъци на лица и техника, подлежащи на отсрочка. Извършени са 9 проверки в ЛЗБП и ЦСМП за наличието и актуализацията на плановете за защита при бедствия, военновременните планове и състоянието на ОМП и 14 проверки в ЛЗБП и ФСМП в областта, относно готовността им за работа през зимен сезон 2024 г. – 2025 г.

Организирани са две заседания на Съвета за медицинско осигуряване, на които се прие реда за действие на СМО, в условията на извънредна ситуация, вида и броя на специализирани медицински екипи в ЛЗБП и РЗИ; програмата за обучение през 2025-2026 г. на ръководния състав и медицинските екипи, работещи в условия на бедствени ситуации; план за дейността на СМО през 2025-2026 г.

Провеждани са две тренировки по оповестяване на ръководния състав, отговорниците по ОМП на ЦСМП - Смолян и лечебните заведения за болнична помощ на територията на областта, както и членовете на щаба за изпълнение на регионалния план за защита при бедствия на РЗИ-Смолян.

В и**зпълнение на предвидени дейности по програмата за борба с трафика на хора, консултиране и подкрепа на Местните комисии за борба с трафика относно възможните механизми за оказване на медицинска и психологическа помощ и улесняване достъпа на жертвите на трафик, вкл. при лица с прекъснати здравноосигурителни права е**жемесечно се събира информация от ЛЗ за родените деца с неуточнен произход, припознати от чужди граждани или лица с двойно гражданство. За 2024 г. в областта годишна справка, изпратена в МЗ съдържа 5 случая. Не е получавана покана за участие в заседания на областната комисия.

Продължава контролно-методичната дейност по Национална програма за подобряване на майчиното и детско здраве (2021-2030г.), по която областната болница има сключен договор с МЗ. Извършени са двукратно проверки на ЗКЦ по изпълнение на договора. За резултатите вкл. с финасово-статистически данни е информирано министерството на здравеопазване. За първи път и МБАЛ „Проф. д-р К. Чилов“ ЕООД подписа подобен договор. Двете болници в рамките на програмата извършват неонатален слухов скрининг на новородени. Обхванати са всички подлежащи деца, с изключение на противопоказаните и при отказ от родителите.

С финансови средства по програмата е закупена кукла-бебе-манекен за обучаване на родилките в родилните отделения и детски консултации за правилно обгрижване на новородените. Раздадени са и пакети с хигиенни материали, предоставени на родилки и самотни майки с нисък социален статус. Инспектор от дирекцията е постоянен и редовен член на съвет за осиновяване. Осигурено е участие на педиатър в комисията за комплексна

оценка на децата със специални образователни потребности към РИО Смолян.

Специалисти от Д МД са осъществили кореспонденция с множество институции чрез 131 преписки. Изготвени са справки по 5 заявления за достъп до обществена информация. Работено е и по активиране на мобилно приложение еЗдраве на граждани. Организира се учредително събрание на фелдшерите/ лекарските асистенти в областта. По искане на Регионалната организация на съюза на слепите гр. Смолян, е взето участие в семинар по промените в НМЕ.

ДИРЕКЦИЯ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ“

Дирекцията има два отдела – Държавен здравен контрол и Профилактика на болестите и промоция на здравето. Длъжността на директор е вакантна от няколко години поради липса на кандидати, предстои обявяване на нов конкурс.

Утвърденият щат в отдел ДЗК- 16 дл. е променен на 15дл., съгласно новият Устройствен правилник на РЗИ, в сила от 06.12.2024 г.. Съкратена е длъжността на гл. специалист химични изследвания.Длъжностите са както следва: началник на отдел, гл. инспектор, ст. инспектор, 8 инспектора, 3 гл. експерти и 1 изпълнител. Вакантна в края на годината е 1 дл. за гл. експерт, а един инспектор е в отпуск по майчинство. Имало е динамика в състава, което се отразява негативно на ежедневната работа. Екипната работа и взаимопомощ на служителите, както и методическата помощ от МЗ и колеги в страната направиха възможно изпълнението на годишния план. Същият има една актуализация във връзка с промени по заличаване и регистрация на ООП.

Основната цел в дейността на отдел ДЗК е извършване на ефективен държавен здравен контрол на обектите с обществено предназначение, продукти, стоки и дейности със значение за здравето на човека и изпълнение на мониторинговите програми на факторите на жизнената среда.

Работата на отдел е разпределена в три направления:

- Предварителен здравен контрол;
- Здравен контрол на обектите с обществено предназначение, продукти, стоки и дейности със значение за здравето на човека;
- Лабораторни изпитвания.

Годишният отчет е изготвен на база данните от Интегрираната информационна система за събиране и отчитане на дейностите по ДЗК (ИИС по ДЗК), която към момента е напълно функционална и полезна в работата, а здравните инспектори отчитат дейността ежедневно. При извършване на държавен здравен контрол, съставените констативни протоколи след всяка проверка се номерират и регистрират в системата за документооборот Eventis.

Обемът на работа в **предварителния здравен контрол** остава голям. Проведени са 46 заседания на ЕС при РЗИ (при 47 за 2022 г.). Разгледани са 135 документи, при 147 за 2023 г.

Исканията за съгласуване на подробни устройствени планове са 30, при 45 за 2023 г. От тях: на 10 е изискана допълнителна документация с писма; на 33 са издадени 33 положителни становища.

Увеличен е броя на съгласуваните инвестиционни предложения- 69, при 57 за 2023 г., ИП за санитарно охранителна зона- 7, при 3 за 2023 г. и участията в ДПК - 30, при 19 за 2023 г. По-малък е броят на исканията от РИОСВ за становища по ОВОС и ЕО – 23, при 39 за 2023 г. Главният инспектор е допълнително ангажиран и с реализацията на проекти на РЗИ. във връзка с проект BG16RFOP001-4.001-0001 „Подкрепа за развитие на системата за спешна медицинска помощ”, финансиран по оперативна програма „Региони в растеж“ са сключвани договори с „ВиК“ ЕООД и „Електроразпределение“ ЕАД. Въведени са в експлоатация двата филиала за СМП гр. Рудозем и с. Оряховец. Изпратен е техническият паспорт за асансьор към ФСМП–Доспат от името на ЦСМП–Смолян за регистрация в ГД ИДТН –Пловдив.

Взето е участие в 8 заседания на Експертните съвети в Областна дирекция „Земеделие” и в 5 Общинските експертни съвети по устройство на територията и разгледани.

Постигнато е добро качество на извършваните дейности и услуги при ЗТЕ.

В края на 2024г. активните обекти, вписани в регистъра на обектите с обществено предназначение са **2402**, при 2352 за 2023 г. Подлежащи на контрол от отдел ДЗК са 2233. Останалите 99 обекта са под контрола на отдел ПЕК и 70 към радиационен отдел на РЗИ-Пловдив. Регистрирани са 139 нови обекта с обществено предназначение, като основния брой е на местата за временно настаняване 57 броя и на козметичните и фризьорски салони 44 броя. Извършена е пререгистрация на 119 ООП, във връзка с промяна на фирмени данни или добавяне на дейност, при което съгласно Наредба № 36 са извършвани допълнителни проверки. Заличени от регистъра на обекти с обществено предназначение са 98 обекта.

Извършени са **3142 проверки**, при план 2397, по данни на ИИС по ДЗК, с изключение на проверките за бутилирана вода, на СТМ и на дрехи втора употреба. По- големият брой се дължи на допълнителни проверки - 292 насочени, 55 тематични, 136 по уведомления за регистрация на ООП, 64 други и текущи проверки на новорегистрираните ООП.

Инспекциите по категории са:

- *в обекти с обществено предназначение* – 2524 проверки, от тях:
  - 2037 по текущ здравен контрол (при план 1993);
  - 136 по уведомления за регистрации;
  - 27 тематични проверки;
  - 267 насочени проверки по жалби, сигнали и издадени предписания;
  - 57 други цели (по писма);
- *Официален контрол в предприятия за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води* – 18 проверки (при план 16);
- *на продукти и стоки, имащи значение здравето на човека* – 147 проверки, от тях: 48 на химични вещества и смеси; 81 на козметични продукти; 12 на дрехи втора употреба; 6 в търговска мрежа – бутилирани води;
- *на дейности, имащи значение здравето на човека* – 451 проверки, от тях: 16 чистота на населените места; 288 тютюнопушене; 140 райски газ; 7 на СТМ.

При планувани 1993, са извършени 2524, от които ***2037 проверки са по текущ контрол****. Текущите проверки над плануваните са на новорегистрирани обекти.*

За констатирани нарушения са издадени:

- **84 Задължителни предписания за хигиенни мероприятия**, при 58 за 2023 г., от тях най-много са за - 45 за профилактика на водоснабдителните обекти и обеззаразяване на питейната вода; 7 за ремонтни дейности в учебни заведения и детски градини; 6 за козметични салони, за привеждането им към нормативните изисквания; по 4 за чистотата на населените места; за извършване на мониторинг на питейната вода и изготвяне на мониторингови програми; за ремонтни дейности в две читалища и две обществени тоалетни; други.
- **41 Предписания за спиране експлоатацията на обект/дейност**, при 25 за 2023 г. от тях: 28 за несъответствия в качеството на водата на закрити /24/ и открити басейни/4/; от които 3 са потвърдени със заповеди за спиране експлоатацията на обекта; 7 за наличие на патогенни микроорганизми по работен инструментариум в фризьорски салони, отменени със заповеди; 2 за наличие на патогенни микроорганизми по чисто бельо за експедиция в обществени перални;

  27 предписания са отменени със заповеди, а 4 са потвърдени.
- **2 Предписания за спиране реализацията на продукти и стоки** – по 1 за наличие на забранена съставка в козметичен продукт и за липса на нотифицирани в CPNP козметичните продукти марка „GLOWING ESSENCE“.
- **10 Заповеди за спиране експлоатацията на обекти**, при 9 за 2023 г. - 4 за несъответствия в качеството на водите на басейни, възстановени със заповеди; 3 за неизпълнение на предписания за възстановяване качеството на питейната вода от местни водоизточници, едната е отменена; и др.
- **26 Актове за установени административни нарушения**, при 14 за 2023:

14 за допускане на тютюнопушене в заведения за хранене и развлечение; 8 за нередовна ЛЗК, като 6 са в козметични салони и 2 в перални и др. единични поводи. 5 от АУАН са на юридическите лица, и 21 на физическо лице.

Отчита се повишена взискателност от страна на здравните инспектори от по-големият брой задължителни предписания, предписания за спиране експлоатацията на обект и реализацията на продукти и съставените АУАН.

Планът за проверки на обекти с обществено предназначение е изпълнен. При планувани 1993, са извършени 2486, като от тях: 2037 по текущ контрол, 136 по постъпили уведомления за регистрация на ООП, 267 насочени проверки, 27 тематични и 57 други. Текущите проверки над планувaните са на новорегистрирани обекти.

Упражнен е насочен контрол основно при водоизточници и водоснабдителни обекти – 61 (36/ 23 г.), плувни басейни – 44 (19/ 23 г.), козметични и фризьорски салони – 41 (20/ 23 г.), учебни и детски заведения – 31 (24/ 23 г.) и местата за временно настаняване – 33. Причините са свързани с установени несъответствия при текущия и с повишаване на нестандартните проби при лабораторния контрол. Горещите климатични условия през лятото доведоха до засушаване и намаляване на дебита на водоизточници, което се отрази негативно на показателите им.

Проведена е Регионална тематична проверка за установяване спазване на изискването за осигуряване на минимална квадратура за всяко дете, при сформиране на сборни групи, през летния сезон, в детските заведения. Описана е подробно в раздел IX.

Осъществен е контрол на продукти и стоки, имащи значение за здравето на човека, както следва:

1. Натурални минерални, изворни и трапезни води – 3 от 6 обекта за производство на бутилирани води са работили, а 3 временно са преустановили дейността за 2024 г. За настъпилите промените са изпратени две писма до МЗ. При планирани 16 проверки в предприятия за бутилиране на натурални минерални, изворни и трапезни води са извършени 18, като 16 са текущи и 2 насочени. Инспектирани са всички точки по утвърдената Стандартна оперативна процедура за официален контрол на обекти за производство на бутилирана вода. Установени са 2 несъответствия по отношение на етикетите на бутилирана изворна и трапезна вода и е издадено предписание за отстраняването им - изпълнено. Има и 1 насочена проверка по неоснователен сигнал.

При планувaните 6 проверки в търговска мрежа на предлаганите бутилирани води не са констатирани нарушения.

Съвместно с бизнес операторите са разработени мониторингови програми за проследяване качеството на водата при водоизточниците и на бутилираната вода. Извършен е и планираният мониторинг на бутилирана натурална минерална, изворна и трапезна вода, и на води при водоизточници за бутилиране. Резултатите са без отклонение.

Разработен е доклад за резултатите от проведения официален контрол на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води за 2023 година и се изпратен в Министерство на здравеопазването.

По контрола на козметични продукти са извършени:

- 8 текущи проверки на подлежащите 8 предприятия за производство на козметични продукти, при план 7.

- 59 проверки на регистрираните 56 обекти за съхранени и търговия на козметични - 54 текущи, 3 по уведомления, 1 насочена и 2 тематични, при план 54.

- 81 проверки на козметични продукти, план 54: 64 са по текущ контрол, 8 тематични, 3 друг (на отговорно лице, регистрирани в CPNP портал) и 6 по насочен контрол за установяване спазване на изискванията на Регламент № 1223/2009 г., относно козметичните продукти. Повечето текущи проверки са резултат от проверки на козметични продукти в предприятия, които не са планирани.

Установени са несъответствия при 9 козметични продукти при извършвания държавен здравен контрол; 3 при насочения контрол по три сигнала; на 3 слънцезащитни продукти в хода на тематична проверка. Предприети са съответни действия за коригиране – доброволни мерки, спиране реализацията на продуктите,…..

По повод проверки в CPNP портал и установени нотификации на козметични продукти с отговорно лице на територията на гр. Смолян са извършени проверки на 3 фирми, без нарушения.

Извършено е пробонабиране по план на 10 козметични продукти от различни категории, изследвани в РЗИ-Пловдив по микробиологични показатели и за тежки метали. Всички резултати са съответстват на нормативните изисквания.

Обемът от работа в ресор козметика е значително увеличен през 2024 г., във връзка с отработването на постъпили основателни сигнали и непрекъснато увеличаващият се брой на отговорните лица, регистрирани в CPNP портал на територията на област Смолян. Повишава се взискателността при контрола на козметичните продукти благодарение на задълбочената предварителна подготовка и професионалния опит на двамата инспектори, работещи в тази област.

По контрола на химични вещества и смеси:

Извършени са 48 проверки (при план 20) на пуснати на пазара химични вещества и смеси по отношение спазване изискванията за класифициране, опаковане и етикетиране и за наличие на разрешения, издадени от МЗ. От проверките 22 са текущи, 3 насочени, 20 тематични и 3 други.

Установено е 1 нарушение за един биоцид, в текущия контрол на басейн и е извършена нотификации в ICSMS системата и в Регистъра на разрешените биоциди, за които има издадени разрешения за предоставяне на пазара, в който липсва информация. Бизнес операторът е предприел доброволна мярка. С писмо е уведомена Столична РЗИ за предприемане на мерки по компетентност.

Във връзка с нотификация по Системата на Съюза за бърз обмен на информация (GRAS-RAPEX) с № A12/00966/24 и писмо № 16-01-45/20.05.2024 г. на МЗ относно предоставянето на пазара и употребата на биоциди са инспектирани 5 обекта и не е установено наличие на описания биоцид.

Във връзка с писмо № 16-01-108/25.10.2024 г. на МЗ е извършен контрол на три изделия, относно разпоредбите на Регламент REACH без нарушения. По тематичната проверка за „Пуснатите на пазара текстилни и кожени изделия, които могат да влязат в директен или продължителен контакт с човешката кожа или устната кухина за съответствие с т. 43 от Приложение XVII Регламент (REACH) са попълнени онлайн въпросници за 4 проверени продукт.

На дрехи втора употреба:

Извършени са 12 проверки (при план 10) относно спазване изискванията на *Наредба № 27 (ДВ бр.70/2005 г.)*. При две от инспекциите са установени липси на информационно табло за употребата на стоките и е предписано поставянето им. При насочените проверки е констатирано изпълнение.

КОНТРОЛ ВЪРХУ ДЕЙНОСТИ, ИМАЩИ ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗДРАВЕТО НА ЧОВЕКА

Контрол по спазване забраната за употреба и продажба на райски газ (диазотен оксид). Изпълнени са планираните 140 проверки в заведения за обществено хранене и развлечение, съвместно с представители на Районно управление на Полицията. Не са установени нарушения.

Контрол по спазване забраната за тютюнопушене в закрити обществени места.

288 проверки, при план 140. 144 проверки са в заведения за обществено хранене и развлечение. Останалите 144 са в хода на систематичния контрол на обектите с обществено предназначение. Въвеждането на проверки за тютюнопушене при текущият контрол на ООП е преустановено, в края на първото тримесечие след дадени указания от експерти на МЗ.

По инициатива на РЗИ-Смолян са организирани 19 съвместни проверки с представители на ОД на МВР (РУ-Смолян, РУ-Мадан, РУ-Девин, РУ-Златоград и РУ-Чепеларе), относно проверки за установяване спазване забраната и ограниченията за продажба и употреба на райски газ и алкохолни напитки и забраната за тютюнопушене в

закрити обществени места. Инспектирани са 140 заведения за обществено хранене и развлечение и за констатираните нарушения на забраната за тютюнопушене са съставени 12 АУАН (9 на физически лица и 3 на юридически).

Извършени са 5 насочени проверки по сигнали за нарушения на забраната за тютюнопушене. Само един е потвърден и е съставен АУАН на лице от персонала в заведение за обществено хранене.

Контрол на служби по трудова медицина.

Извършени са 7 проверки, при план 6, на регистрираните 6 СТМ в областта за спазване на нормативните изисквания. Няма промени в обстоятелствата на службите по трудова медицина. Установено е едно несъответствие – не изготвени обобщени анализи на здравното състояние на работещите за всяко от обслужваните предприятия, за което е издадено задължително предписание. СТМ е предприела мерки за отстраняване на констатираното нарушение.

Поддържане чистотата на населените места.

При план 10, са извършени 16 проверки -10 текущи и 6 насочени и са издадени 4 задължителни предписания за отстраняване на констатирани нарушения.

При проверките по насочен контрол по 5 сигнала са установени несъответствия и са издадени 2 задължителни предписания за предприемане на мерки по организация на сметосъбирането и сметоизвозването в населените места и 2 предписания за измиване и дезинфекциране на площите около контейнерите за смет и недопускане изливане на инфилтрат по уличните платна от сметосъбиращите автомобили.

ПО ФАКТОРИ НА ЖИЗНЕНАТА СРЕДА

1. Питейни води.

Контролът е в съответствие с разработената мониторингова програма за 2024 г. за проследяване качеството на питейната вода от зони на водоснабдяване, местни и минерални водоизточници на територията на област Смолян. Осъществените пробонабирания са по съгласуван план график от лабораториите за изпитване към РЗИ-Смолян, РЗИ-Пловдив и Столична РЗИ, към които са изпратени пробите.

„ВиК“ ЕООД - гр. Смолян и седемте общинските администрации, стопанисващи водоснабдителни зони територията на област Смолян са съгласували с РЗИ-Смолян програми за мониторинг на питейните води за 2024 г., които са изпълнени. На трите общини неизвършвали мониторинг за качеството на питейната вода, са издадени задължителни предписания за изготвяне на мониторингова програма и извършване на мониторинг. Резултатите от мониторинга на питейната вода за 2022 и 2023 г. на РЗИ-Смолян, общините и стопанисващите ведомства са попълнени в екселските файлове и заедно с данните на ВиК дружеството са въведени в интернет базираната информационна система за качеството на питейната вода, в определените от МЗ срокове. Във връзка със започване на работа с интернет базираната информационна система за качеството на питейната вода с данни за 2023 г. са изпратени писма до ВиК за попълването са резултатите от мониторинг на питейната водата, а до Общините за предоставяне на данни от извършения мониторинг за 2023 г.

ВиК дружеството на всеки две седмици изпраща информация за въведен режим на водоснабдяване по зони и населени места. В повечето случаи режимът е в резултат на намален дебит на водоизточниците и е краткотраен (за няколко дни). При въведен режим за дълъг период от време, с голям дневен часови интервал, четирикратно за годината, „ВиК“ ЕООД осигурява водоноска за населеното място. При случаите на въведен режим на водоснабдяване не е установено влошаване в качеството на питейната вода.

Поради по-голям брой нестандартни проби по микробиологични показатели са проведени са две работни срещи с ръководството и представители на водоснабдителното дружество: обсъдени са мерки, относно регулярното обеззаразяване на питейната вода и възможностите за изпълнението на мониторинга в пълен обем, дадени са насоки за изготвяне на мониторинговата програма за 2025 г., коментирана е актуализацията на общите обеми, разпределен в зоните за денонощие, във връзка с намаления дебит на изворите.

Два пъти месечно се изготвя информация за извършения контрол върху качеството на питейната вода и се публикува на сайта на РЗИ-Смолян.

Във връзка с измененията и допълненията на Наредба № 9 от 16.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно – битови цели са изпратени писма до общините и на сайта на инспекцията е публикувана информация, относно необходимостта от организация за изготвяне на оценка на риска за вътрешната разпределителна система на *приоритетни обекти*, съгласно чл. 6г, ал. 1.

Изготвен е Доклад за качеството на питейната вода за 2023 г., който е изпратен до МЗ и е публикуван на сайта на РЗИ-Смолян.

1.1. Мониторинг по водоснабдителни зони.

По показатели от група А за *микробиологичен и физикохимичен анализ* са взети 154 проби /план 154/. Установени са отклонения по микробиологични показатели във 35 водоснабдителни зони. По показатели от група Б за *микробиологичен и физикохимичен анализ* са взети 45 проби (план 45). Установени са отклонения по микробиологични показатели във 6 водоснабдителни зони и една зона по химичен показател желязо.

Резултатите на изпратените планирани проби: 59 в РЗИ – Пловдив за анализ на тежки метали, пестицидни остатъци, трихалометани, органични съединения пестициди и по радиологични показатели, а Столична РЗИ - 34 проби за анализ на показател бромати са *без отклонения*, без една по радиоактивност, която при повторно изследнаве е добра.

За установените микробиологични отклонения при извършения контролен мониторинг на водоснабдителните зони са издадени 40 предписания за извършване на профилактика на водоснабдителните обекти и обеззаразяване на питейната вода- 16 на „ВиК“ ЕООД, 16 на кметовете на населените места и 8 на ведомствата, стопанисващи обектите. Последващите анализи на пробите, съответстват на нормативните изсквания.

По писмо на МЗ и НЦРРЗ са пробонабрани питейни води от 7-те големи Зони на водоснабдяване, за определяне на съдържанието на „тритий“ в питейните води на крана при потребителя.

Във връзка с писмо вх. № 13-46/23.05.2024 г. на БД ИБР за констатирани отклонения по показател арсен,е извършено проучване и пробонабиране на питейна вода изпратени за анализ по показател арсен в РЗИ-Пловдив. Резултатите са без отклонения.

Работено е по два основателни сигнала за влошени качества на питейната вода. Единият е за странен вкус на питейната вода в с. Полк. Серафимово. Установена е наднормена стойност по показател остатъчна хлор и е предписано незабавно предприемане на мерки и възстановяване качеството на водата, което е изпълнено. Вторият сигнал е за наличие на пяна в питейната вода на с. Елховец. Водоснабдителното дружество предприе незабавни мерки за отстраняване на проблема. Последващия контрол за качеството на питейната водата, показа съответствие с изискванията на Наредба № 9.

1.2. Мониторинг на местни водоизточници. Изследвани са 33 проби (при план 36, три чешми са пресъхнали през 2024г.) по химични и микробиологични показатели. Установени са отклонение по микробиологични показатели на 5 градски чешмив Смолян и Чепеларе и 3 крайпътни чешми, в общините Смолян и Златоград.

Издадени са 5 предписания за профилактика на каптажите и обеззаразяване на питейната вода. При контролните проби се констатира отново отклонение по микробиологични показатели и са издадени 3 заповеди за спиране експлоатацията на обекти – местни водоизточници за чешма АРЗ Смолян (отменена със заповед за възстановяване); две чешми в гр. Чепеларе („Билянина вода“ и чешма на ул. „Христо Ботев“) и „Сарелска чешма“ в гр. Златоград. Изпратени са и писма до общините с препоръки.

1.3. Мониторинг на минерални води за водоналиване от обществени чешми по Наредба № 14 (Обн. ДВ. бр. 79/87). Анализирани са планираните 33 проби за микробиологичен анализ – без отклонения.

1.4. Мониторинг по *Наредбата за изискванията към бутилираните води (Обн. ДВ. бр. 68/2004)*. Пробите бутилирани води и води при водоизточника се анализират от РЗИ-Пловдив и Столична РЗИ. Планираният мониторинг от 6 бутилирани натурална минерална, изворна и трапезна води (2-натурални минерални, 3-изворни и 1 трапезна) за микробиологични и

физикохимични анализи, 3 проби за анализ на бромати и 9 проби води при водоизточника за микробиологични и физикохимични анализи са изпълнени – без отклонения.

1.5. Контрол върху качеството на повърхностните води, предназначени за питейно – битово водоснабдяване, съгласно *Наредба № 12 (Обн. ДВ. бр. 63/2002 г.)*. Извършено е пробонабиране от 11 повърхностни водоизточника за *микробиологичен анализ* от пунктове, определени по мониторинговите програми на БД ИБР – Пловдив и БД ЗБР – Благоевград.

Процентът на стандартност на изследваните проби питейни води по химични показатели е 99,4 % (при 100 % за 2023 г.), а по микробиологични показатели е 82,81 % (при 89,8 % за 2023 г.).

Причина за високия процент на нестандартните проби питейна вода е силното засушаване през 2024 г. и намаленият дебит на водоизточниците. Микробиологичните отклонения на питейната вода са за ограничено време и не водят до трайно влошаване качеството на питейна вода.

2. Контрол върху качеството на водите от плувни басейни.

Взети са 129 проби за изследване по физико – химични и микробиологични показатели (при план 135). Три планирани басейни за контролен мониторинг не са работили. Констатирани са отклонения по показатели – *колиформи, микробно число, ентерококи и ешерихия коли, амониеви йони и окисляемост. Издадени са 28 предписания за 48 часово спиране експлоатацията на обекти и едно задължително предписание за привеждане на показателите на водата в съответствие. След анализ на повторните проби са издадени 4 заповеди за спиране експлоатацията на басейни, които впоследствие са отменени.*

Работено е по 2 сигнала за стомашни неразположения на детски групи в хотелски комплекси с басейни. При извършените проверки и анализи на водата в плувните басейна е установено несъответствие само в един от тях. *Издадено е предписание за спиране експлоатацията на басейна, което е отменено със заповед.*

3. Отривки от работен инструментариум в козметични и фризьорски салони. Обхванати с лабораторен контрол са планираните 42 козметични салона, чрез вземане на отривки от работен инструментариум за установяване наличие на патогенни микроорганизми. Установени са отклонения в 8 салона и са издадени 7 *предписания за 48 часово спиране експлоатацията на обекти*. След анализ на повторните проби, предписанията са отменени със заповеди.

4. Отривки от чисто бельо от обществени перални. Обхванати са планираните 34 обществени перални, чрез вземане на отривки от чисто бельо. Установени са отклонения в две перални и са издадени 2 *предписание за 48 часово спиране експлоатацията на обекта*. След анализ на повторните проби, предписанията са отменени със заповеди.

5. Контрол на шум от локални източници

Извършени са 2 контролни измервания на шум от локални източници (план 2), за които са постъпили жалби относно озвучителна уредба от търговски обект. Не са констатирани наднормени стойности на шум.

Постъпили са 7 сигнала за създаден акустичен дискомфорт в жилищни зони и територии, предизвикани от локални източници на шум (дърводелски машини, климатична система към хотел, авторемонтни услуги и 3 обекта, озвучавани с механична и жива музика). Шест от сигналите са неоснователни. Основателен е един сигнал за обект „Механа“, озвучаван с жива музика, с отчетени наднормени стойности на шум. Издадено е задължително предписание и еизпълнено.

Издадени са 16 становища по чл. 16 б, ал. 5 от ЗЗШОС по постъпили уведомления в срок.

6. Контролен мониторинг на електромагнитни полета

Извършен е контролен мониторинг на източници на нейонизиращи лъчения на територията на област Смолян, чрез измервания на моментната и средна стойност на интензитета на електрическото поле и плътността на мощност на електромагнитното поле на 9 приемно-предавателни станции в гр. Смолян, гр.Рудозем и гр. Девин.

Измерванията общо 204 в границите на хигиенно-защитните зони на територията на учебни заведения, обществени и жилищни сгради, които попадат по посока на излъчване на източници на нейонизиращи лъчения не надвишават пределно допустимите нива.

7. Микроклимат (температура)

Работено е по три сигнала за ниски температури в 2 училища в гр. Мадан и в СБР „Орфей“ Девин. Установени са отклонения от регламентираните температури в 1 учебно заведение и е издадено задължително предписание за осигуряване на оптимални температури за провеждане на учебен процес - изпълнено.

ТЕМАТИЧНИ ПРОВЕРКИ

1. Относно на пуснатите на пазара текстилни и кожени изделия, които могат да влязат в директен или продължителен контакт с човешката кожа или устната кухина за съответствие с т. 43 от Приложение XVII на Регламент REACH.

За периода от 01.03 – 30.04.2024 г. са извършени 10 проверки по документи на продукти от различни категории: хавлиени кърпи, детски ръкавици, бебешко боди, бебешка блуза, детска играчка, прежди, детска лятна шапка, спално бельо и лятна шапка за възрастни с произход от трети страни – Китай, Бангладеш, Турция и Пакистан. Няма установени нарушения.

2. Тематична проверка на пуснатите на пазара слънцезащитни козметични продукти.

Проверени са 8 продукта за слънчеви бани- 4 в обект за производство на козметични продукти и 4 в обекти за съхранение и търговия с козметични продукти.

Установено е несъответствие в етикетирането на 2 слънцезащитни продукти в обект за производство**,** за които фирмата производител е предприела доброволна мярка за отстраняване на констатираното нарушение и е уведомила РЗИ-Смолян с писмо.

От проверените козметични продукти в търговската мрежа на гр. Смолян е установен 1 не нотифициран. Предприета е доброволна мярка от вносителя и продуктът е нотифициран в CPNP.

От 4 слънцезащитни продукти проверени с лабораторен контрол, няма отклонения по микробиологични показатели.

3. Тематична проверка относно съдържанието на активното вещество етилов алкохол в биоциди от Главна група 1: Дезинфектанти.

Проверени са четири лица, които пускат на пазар биоциди на територията на област Смолян и инспектирани 10 биоцида, от които четири към момента са на пазара. При проверените биоциди е установено съответствието на активното вещество в биоцида с обявеното съдържание в издаденото разрешение.

4. Тематична проверка относно задължението на производителите на детергенти, произведени в Република България, да публикуват на интернет страницата си фиша за съставките, съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 648/2004. Същата не е извършвана, поради липса на производители на детергенти на територията на област Смолян.

За резултатите от проверките са изготвени и предоставени в МЗ доклади.

5. Регионална тематична проверка за установяване спазване на изискването за осигуряване на минимална квадратура за всяко дете, при сфирмиране на сборни групи, през летния сезон, в детските заведения.

Проверени са 25 детски градини с над 20 деца, на територията на област Смолян, от общо 62 вписани в регистъра на обекти с обществено предназначение. Установено е, че в 3 детски градини, не е осигурена оптимална минимална квадратура от **4 м^2** (занималня + спалня) на всяко дете. Издадени са 3 задължителни предписания с кратки срокове за изпълнение

Провеждането на тематичната проверка цели да се насочи вниманието на директорите на детските заведения, относно спазване изискването за осигуряване на минимална квадратура за всяко дете, за обезпечаване на здравословно жизнено пространство, нужно за нормалното развитие на всяко дете.

Изпълнени са дейности и е отговорено в срок по 14 писма на МЗ:, за издаване на сертификат по Закона за храните; за данни от мониторинга на пестициди от РЗИ-Смолян и ВиК; месечен отчет за извършването на СМР по проект „Подкрепа за развитие на системата за спешна медицинска помощ"; попълване на резултатите от от контролния мониторинг на питейната водата за 2022 г. и 2023 г. в ИБИС; информация за становища по необходимостта от изготвяне на ЕО и ОВОС и становища по доклади на ЕО и ОВОС за периода 2021 – 2023 г.;. за нотификация по Системата GRAS-RAPEX; за извършения здравен контрол в местата за настаняване с настанени лица от Украйна по списък; за физически адреси за предлагане на 2 продукта, представяни като „алтернатива на енергийна напитка" и „енергиен сниф"; за началото на новата учебна 2024/2025 година; информация за неизпълнения мониторинг на водата за питейно – битови цели за 2023г.; информация за липсата на възможността за изследване на етилов алкохол (CAS № 64-17-5) в състава на биоциди; за контрол на разпоредбите на Регламент REACH (за регистрация, ограничаване и разрешаване) във връзка с вещества, смеси и изделия, които се внасят от държави извън ЕИП; Тематична проверка, относно съдържанието на етилов алкохол в биоциди от главна група 1: дезинфектанти на производители на територията на област Смолян.

Отработените през годината жалби и сигнали по ДЗК са 78, при 58 за 2023 г. В установените срокове са извършени проверки и са изпратени отговори до жалбоподателите. Основно сигналите са течове на отпадни води -17, нередности в обекти с обществено предназначение-11, шум от локални източници-7, нарушаване на забраната за тютюнопушене-5.

Основателни са 15, неоснователни – 24 и пренасочени по компетентност са 39 жалби.

Лабораторни изследвания

Дейността на Лабораторията за изпитване (ЛИ) е насочена към обективизиране на държавния здравен контрол и предоставяне на услуги по искане на физически и юридически лица. Обемът на дейност включва изпитвания на води, предназначени за питейно-битови цели, води от плувни басейни, отривки от обществени перални и козметични салони, смивове и дезинфекционни разтвори от лечебни и детски заведения, отривки и храни от хранителни обекти и измервания на шум от локални източници и микроклимат. Работата се извършва при спазване на въведените стандарти и изисквания, въпреки липсата на акредитация на същата.

Щатният състав е от трима главни експерти – един в микробиологичните изпитвания и двама във физикохимичните, плюс гл. специалист. Вакантна е едната длъжност за гл. експерт, която е заета в края на годината. Тогава са освободени работещият гл. експерт и гл. специалист, поради пенсиониране и структурни промени.

За контрол и оказване на методична помощ в ЛИ през месец септември е поканен специалист от РЗИ – Пловдив. Дадените препоръки са изпълнени и започна добра съвместна работа. Предстои навлизане в работата на новите специалисти.

Изследваните през годината проби са значително повече - 5021, при 3492 през 2023 г. и 16807 изследвания, при 14075 за 2023г., както и несъответствията.

- по ДЗК– 3762 проби с 12677 анализи;
- по заявки от клиенти – 1319 проби с 4193 анализи;

Извършената работа, сравнена с тази през 2023г. по сектори е :

	2024 година			2023 година		
	Брой проби	*Брой изследвания*	Не-стандарт-ни	Брой проби	*Брой изследвания*	Не-стандарт-ни
Микробиология	3854	*8973*	313	2641	*7372*	149
Физикохимия	1167	*7834*	104	851	*6703*	25

Общо	**5021**	***16807***	**417**	**3492**	***14075***	**174**

Повишаването на броя проби в сектор микробиология се дължи на увеличеният брой проби взети от отдел ПЕК – смивове, стерилности, отпечатъци 1929,при 600/ 2023г.; двукратно повече проби от плувни басейни- 158, при 84/ 2023г.; повече заявки: за питейни води- 224, при 154/ 2023 г. и от обществени перални 83, (при 61/ 2023 г.

В сектор физикохимия са увеличени пробите: по заявка на клиенти на питейни води – 144, при 112/2023 г.; от плувни басейни по ДЗК и заявка на клиенти – 410, при 316/2023 г.; при шума – 124, при 71/2023 г. и микроклимат – 158, при 18 за 2023 г.

ПРОФИЛАКТИКА НА БОЛЕСТИТЕ И ПРОМОЦИЯ НА ЗДРАВЕТО

Отделът „Профилактика на болестите и промоция на здравето“ се състои от 5 служители и 1 началник. Вакантна е 1 длъжност на гл. специалист. Служителите са с дългогодишен опит и работят креативно. Системно е работено за повишаване на качеството на работа чрез участия в обучения, колегиуми и самообучение Материално-техническата база е добра, разполагат и със зала за обучения оборудвана с необходимите аудио-визуални средства. Дейността се реализира при добро взаимодействие с останалите отдели и дирекции на РЗИ – отдел „Държавен здравен контрол” и Дирекция „Надзор на заразните болести”. Работи се в добро партньорство при реализацията на идеи и инициативи с БМЧК, училищата в областта, както и общинските администрации. Активно е участвано в Областни и Общински комисии свързани с безопасността на движението по пътищата, младежките дейности и други. Взето е участие и в изнесени приемни за популяризиране на мобилното приложение еЗдраве и осигуряване достъпа на гражданите до неговото лично електронно здравно досие.

Регионалните интернет издания отразяваха дейността на инспекцията коректно, допринасяйки за популяризирането й.

Изпълнени са всички задачи заложени в годишният план, а някои е преизпълнил. Отразени са 18 дни, посветени на здравен проблем и 2 национални кампании– за насърчаване на кърменето и Лятна АНТИСПИН кампания (при план общо 15). Реализирани са множество и разнообразни инициативи като: конкурси, хепънинги, обучения, спортни празници; презентации на видеостените в Смолян и Девин, информации за медиите, акции за измерване на СО в издишан въздух при пушачи, разпространение на информационни и методични материали и скринингови изследвания. Ново в работата е сътрудничеството с Регионална библиотека „Н. Врачев“ за съвместното отбелязване на световни здравни дни, чрез аранжиране на информационни витрини с издания и брошури по темата. С много добър отзвук са интерактивните обучения на деца, посещаващи лятното училище организирано от библиотеката. Отбелязването на събитията е съпроводено с възможности за лабораторни изследвания, също в 4 производствени предприятия в гр. Смолян и гр. Чепеларе, по време на младежкия фестивал в гр. Чепеларе и в „Шатра на здравето“ в Смолян.

Изпълнени са планираните задачи по контрола на : дейности със значение за здравето на човека- седмични разписания и продажба на диазотен оксид; контрол и оценка на организираното хранене на децата и учениците в областта; реклама на алкохолни напитки в регионалните медии. За установени пропуски са издадени 8 предписания, проведени са 4 срещи с директори, домакини и мед. сестри на учебни звена от областта, както и 12 индивидуални обучения на новоназначен персонал.

В срок са изготвяни докладите за резултатите от мониторинга на факторите на жизнената среда – атмосферен въздух, шум и нейонизиращи лъчения, с анализ и препоръки към местната власт и информиране на населението чрез интернет страницата на РЗИ. Изготвен е и анализът за физическото развитие и здравословно състояние на децата и учениците в област Смолян през 2023г.

Кампаниите за оценка на седмичните учебни разписания на училищата са приключени в срок, без пресрочена административна процедура и без училище работило по неоценена от РЗИ програма.

Продължава добрата практика за възпитаване и насърчаване на децата и учениците към системна двигателна активност, чрез спортни празници с обучение и занимателни игри. През годината са изготвени и 3 материала на здравни теми, предоставени на здравните специалисти от училищата за подпомагане на дейността им.

Извършена е много добра здравно-образователна дейност, включително и по националните профилактични програми:

1.Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести (2021-2025 г.)

2. Национална програма за профилактика и контрол на СПИН и СПИ 2021 – 2025 г.

3. Национална програма за профилактика на оралните заболявания при деца 0-18 г. в България 2015 – 2021 г.

4. Национален план за действие за намаляване на риска от облъчване от радон 2023 – 2027 г.

5. Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата в Република България 2021 – 2025г.

6. Национална програма за превенция и контрол на вирусните хепатити в Република България 2021 – 2025г.

7. Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021 – 2030г.

Проведени са 142 обучения, при план 113, с 3 198 обучени, от различни целеви групи-деца, ученици, студенти, мед специалисти и педагози, роми и др.

Важен акцент в работата през годината е реализацията на дейности по Заповеди на МЗ, във връзка с Нац. профилактични програми. Основната задача на инспекцията е здравно образователна. Извършена е много и разнообразна дейност, включваща: форум с участието на здравните специалисти от медицинските кабинети в учебните звена на тема „хранителни разстройства“; хепънинги и обучение на средношколците от област Смолян за превенция на ХИВ/СПИН; конкурс за рисунка за превенция употребата на енергийни напитки; обучения на хора от малцинствените групи за превенция на вирусните хепатити; разпространи в област Смолян над 3866 информационни материала и 9925 презерватива за предпазване от ХИВ и СПИ; издадени и преиздадени са информационни материали, организирани спортни състезания с цел превенция на хиподинамията сред учениците.

Организирани са кампании за ранно откриване на рак - двукратно за ехографски прегледи за рак на млечната жлеза, с прегледани 139 жени и 12 насочени за допълнителни изследвания; и 1 за профилактика на кожния рак с прегледани 43ма и установени 3 предракови състояния; мащабна информационна кампания и логистична помощ за реализацията на Националната скринингова кампания „Заедно срещу рака на дебелото черво“, организирана от Фондация „Лъчезар Цоцорков“ и подкрепена от МЗ.

В рамките на програма на РЗИ- Смолян за детско здраве са извършени прегледи на 1006 деца и ученици за очни 332 и бъбречни заболявания157 и такива на опорно-двигателния апарат 517.

За популяризиране дейността на РЗИ в регионалните медии са разпространени общо 28 прессъобщения, които са публикувани и на страницата на инспекцията в интернет.

Традиционно РЗИ-Смолян работи в добро взаимодействие с регионалните контролни институции, държавната и местни власти, неправителствени и браншови организации. Активно е участието в областните и общински комисии по епизоотии, общински и ведомствени експертни съвети, Общински съвет за борба с наркоманиите. Съвместно с ОД на МВР Смолян и други ведомства на територията на областта са извършени проверки на обекти с обществено предназначение и ЗОХ, основно по контрола за спазване на противоепидемичните мерки.

Въпреки трудностите произтичащи от световните и национални кризи, както и нелеките условия за живот и работа в областта ни, с общите усилия на целия състав на РЗИ-Смолян са изпълнени планираните дейности и постигнати годишните цели. Следващата година акцент ще бъде ефективността на контролната дейност и ще продължим да укрепваме административно и надграждаме постигнатото, чрез:

- Подбор и задържане на персонала;
- Повишаване на капацитета на служителите чрез обучения и ползване на методичната помощ на експерти от МЗ; добре е да се ползва опита на отдел НЗБ при Д ОЗ на МЗ, за редовни онлайн срещи по различните направления на дейността.
- Поддържане на добра комуникация с колеги от други инспекции и националните центрове по обществено здраве, за обмяна на добри практики;
- Усъвършенстване на процесите по вътрешен контрол на дейността;
- Актуализиране на системите за финансово управление и контрол и предприемане на мерки за подобряването им в съответствие с променящите се условия;
- Актуализиране и надграждане на информационните и комуникационни процеси в организацията. Поддържане на активен диалог и партниране с местната власт, другите регионални държавни структури, НПО, медиите и обществеността за насочване на вниманието им към проблемите на човешкото здраве, промоция на здравословния начин на живот и профилактика на болестите.

Изказвам благодарност на всички служители на РЗИ-Смолян за положените усилия и постигнати резултати и на експертите на МЗ за оказваната подкрепа.

Изготвил:
д-р Мими Кубатева
Директор на РЗИ-Смолян